

NTR GOVERNMENT DEGREE COLLEGE FOR WOMEN

Mahabubnagar, Telangana

NAAC Reaccredited with B-ISO 9001:2015

www.ntrgdcwmbnr.com

DARPAN COLLEGE MAGAZINE

2020-21

NAAC 2020 Cultural Program

NTR GOVT. DEGREE COLLEGE FOR WOMEN

MAHABUBNAGAR – 509001 (T.S)

DARPA

COLLEGE MAGAZINE 2020-21

Chairperson

Dr. K. Padmavathi, Principal

Editor

Dr. Mohammed Aslam Faroqui, Head of the Dept. Urdu

Advisory Board

Sri.S.Gangadhar

Dr.T.Vijayalaxmi

Sri. S.ShivaPrasad

Smt.SurayyaJabeen

Smt.AmenaMumtaz

Dr.B.Nagalaxmi

Smt.R.Lavnya

Sameera Nazneen

Head Dept. of History

Head Dept. of Mathematics

Assistant Professor in Economics

Assistant Professor in Physics

Assistant Professor in Botany

Assistant Professor in Commerce

Assistant Professor in Chemistry

Assistant Professor in Political Science

Editorial Board

Dr. Mohammed Aslam Faroqui

Smt.V.Pushpalatha

Sri. S.Rajavardhan Reddy

Sri.I.Anajanaulu

Assistant Professor in Urdu.

Assistant Professor in Telugu

Lecturer in English

Librarian

Navin Mittal, IAS
Commissioner

MESSAGE

I am glad to know that NTR Govt Degree College for Women Mahabubnagar is bringing out the college magazine DARPAN for the year 2020-21. The college magazine is a forum, which could aptly be used for recording events, fond memories and creative writing. I am sure that this magazine will be informative and resourceful. On this occasion, I convey my good wishes to the principal, students, faculty and staff of the college in their endeavors.

Commissioner
Collegiate Education
Telangana

Dr. K.Padmavathi
Principal

MESSAGE

It is a proud moment to bring the Annual College Magazine DARPAN of NTR Govt Degree College for Women Mahabubnagar. Indeed, it was quite inspiring to watch and witness the potential of our students unfolding at various stages and situations each day. Our college students are skilled enough to put forth their best in curricular and other activities. The faculty and the students have been supportive of the various activities that were undertaken by the students in view of helping them, reach the pinnacle of perfection and professionalism in whatever task they take on, thus strengthen our journey of achieving excellence. The college magazine DARPAN exemplifies the voyage transverse and exhibits the literary skills of our students and faculty members. The students have been fostered to be humane professionals in every act and there is no doubt that our students will indeed reach greater heights in life.

I congratulate the editorial team for their determined efforts in bringing out this magazine.

Principal & Chair Person

DR MOHD ASLAM FAROQUI

Editor

EDITORIAL

Being the editor of NTR Govt Degree College for Women Mahabubnagar's Annual College Magazine Darpan, it gives me great pleasure to bring to you this issue. Darpan is designed to present to its readers the year's events that have gone by, the magazine also showcases the talents of our faculty members and students. With a sense of pride and satisfaction, I would like to say that with the active support of the Principal, faculty and students, Darpan has come alive. With all the efforts and contributions put in by the students and faculty members I truly hope that the pages that follow will make some interesting reading. I congratulate and thank to the editorial team for making Darpan innovative and inspiring.

Cheers..

Dr. K. Padmavathi
Principal

NAAC 3rd Cycle Certificate

ISO 9001:2015 Certificate

Teaching Staff With NAAC Peer Team Members

Non Teaching Staff With NAAC Peer Team Members

Glimpses of NAAC Peer Team Visit

Glimpses of NAAC Peer Team Visit

Glimpses of NAAC Peer Team Visit

Glimpses of NAAC Peer Team Visit

Glimpses of NAAC Peer Team Visit

Glimpses of NAAC Peer Team Visit

College Activities 2020-2021

Plantation program under Haritha Haram on 20-6-2020

webinar of department

**NTR GOVERNMENT DEGREE COLLEGE FOR WOMEN
MAHABUBNAGAR**
Accredited By NAAC with 'B' Grade
Affiliated to Palamuru university

DEPARTMENT OF CHEMISTRY
Is organising

**A NATIONAL WEBINAR
ON**

"EMPLOYABILITY AND RESEARCH OPPORTUNITIES IN CHEMISTRY FOR WOMEN"

Resource Person:
Dr. V. Lakshmi M.Sc, Ph.D
Asst. Professor
NIT, Karnataka

Date: 13.07.2020
Time: 2:00 PM

zoom

Meeting ID: 637 366 4015
Password: 0M7UUt

With Best Wishes,

Dr. K. Padmavathi
Principal
NTR GDC(W), MBNR

&
Department of
Chemistry.

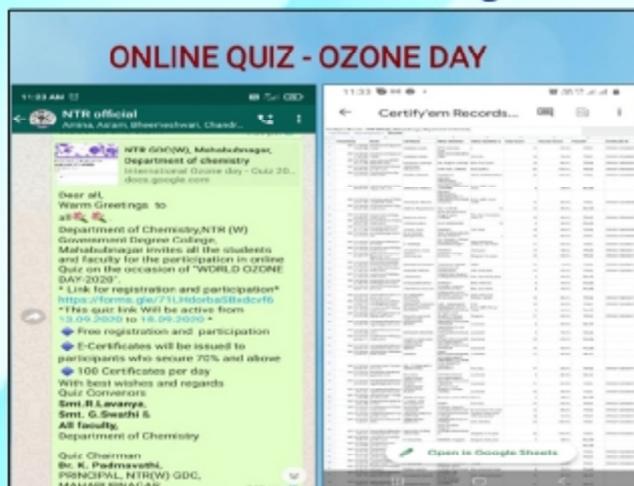
No registration fee
E-certificates will be sent to participants
Contact no.: 9490720480 E-mail id: chemistryntr@gmail.com

RESOURCE PERSON: Dr. V. LAXMI, ASSISTANT PROFESSOR OF NIT, KARNATAKA

DATE: 13TH JULY, 2020 & **TIME:** 2:00PM

Dept of Chemistry National Webinar on "Employability an research opportunities in chemistry for women" on 13th July, 2020

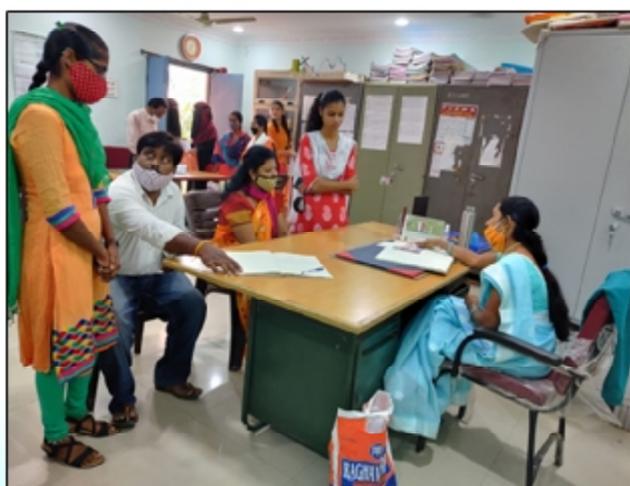
College Activities 2020-2021

Department of chemistry celebrated International Ozone Day on 16th September by conducting online quiz

A poster making competition conducted with theme "COVID-19" on the occasion of ozone day
Winner posters:

Dept of Commerce Bank exams awareness program 24-12-2020

Dept of Commerce Parent-Teacher meeting 26-11-2020

Dept of Commerce MoU Tally

College Activities 2020-2021

Dept. of Chemistry Best Practice –
Learn Chemistry Today

Principal Presentation for NAAC
preparation CCE team visit 28th
January

CCE Academic Guidance officer Dr.
Chari addressing to the staff for
NAAC preparation

Dept of Physics Counting Machine
display to NAAC Peer team
members

Rangoli Competition 8th February

College Activities 2020-2021

RJD – Dr. Rajender Singh sir visited the department during the NAAC peer team visit

Dept. of Physics extension lecture 17th February.

Plantation Program 17th February

Dept of Chemistry Extension Lecture by Dr. K. Vinay Kumar, SV Degree & PG College, Mahabubnagar on 26th February, 2020.

Certificate course conducted on "Home need Chemicals" from 22.02.2020 to 06.03.2020

College Activities 2020-2021

National Science Day 2nd March

Eco friendly Holi celebrations on 27-3-2021 by Eco club

Dept of Botany Medicinal Gardening in the college

College Activities 2020-2021

Dept of Botany Best Practice
Seed collection

Principal Dr Dr. K. Padmavathi,
greeted the new VC of Palamuru
University Prof. L.B. Laxmikanth
Rathod on 24th May

AFRA NAZNEEN
Rank: 11
H.T. 62088250012

SNEHA SREE
Rank: 171
H.T. 62014130052

V. PRIYANKA
Rank: 208
H.T. 620882500023

A. SHIRISHA
Rank: 661
H.T. 62093490154

RAJESHWARY
Rank: 797
H.T. 62158280035

S. ANITHA
Rank: 912
H.T. 62014130079

SHABANA
Rank: 1077
H.T. 62158280068

SARNA SREE
Rank: 2228
H.T. 62158280067

B. NIRMALA
Rank: 3090
H.T. 62014130092

PG rank holders Dept. of Chemistry

TEACHING STAFF

S. No.	Name of the Faculty	Subject	Designation	Contact number	Mail ID
1	Dr. K. Padmavathi	Principal	Principal	9542696721	kpadmavati33@gmail.com
2	Dr.Asiam Faroqui	Urdu	Assistant Professor	9247191548	draslamfaroqui@gmail.com
3	Dr.S.Gangadhar	History	Assistant Professor	9949789255	Gangadharsripada@gmail.com
4	Smt.R.Lavanya	Chemistry	Assistant Professor	9000573814	rumandla@gmail.com
5	Amina Mumtaz Jahan	Botany	Assistant Professor	9502043568	aminajahan76@gmail.com
6	Dr.T.Vijayalaxmi	Mathematics	Assistant Professor	9966998024	vijaya9966998024@rediffmail.com
7	Dr. Botuka Nagalaxmi	Commerce	Assistant Professor	9951280473	nagalaxmi1111@gmail.com
8	Smt.T.Rajeshwari	Mathematics	Assistant Professor	9642932699	raji2007iitm@gmail.com
9	Smt.Surayya Jabeen	Physics	Assistant Professor	9985423432	suravyajabeen40@gmail.com
10	Smt.G.Swathi	Chemistry	Assistant Professor	9490720480	swatiram27@gmail.com
11	Sri.S.Siva Prasad	Economics	Assistant Professor	9908660553	shivaprasadsk6553@gmail.com
12	Smt.V.Pushpalatha	Telugu	Assistant Professor	9573162399	vitalapurampushpalatha@gmail.com
13	Smt. Sameera Nazneen	Poli.Science	Assistant Professor	9908220121	Sameera_nazneen999@gmail.com
14	Sri.I.Anjaneyulu	Librarian	Assistant Professor	9492504105	ianjan97@gmail.com
15	Dr.N.Praveen Raju	Hindi	Assistant Professor	Working on Deputation in Academic Cell - CCE	
16	Ch.V.V.R. S.N. Murthy	Commerce	PTL	7330788917	chvvrnm@gmail.com
17	G J Murali Kanth	Mathematics	Contract Lecturer	9989604455	muralikanthchicha@gmail.com
18	A Keshavardhan Goud	Physics	Contract Lecturer	7842494217	keshavardhangoud6@gmail.com
19	M Maddileti	Political Science	Contract Lecturer	9866764251	maddileti.muddera@gmail.com
20	P Sudhakar Reddy	Economics	Contract Lecturer	9951054952	sudhapuptapati@gmail.com
21	M Praveen Kumar	Chemistry	Contract Lecturer	9440537487	kumar.chemistry98498@gmail.com
22	S Rajavardhan Reddy	English	Contract Lecturer	9010153521	svreddy08@gmail.com
23	B Madhusudhan	Zoology	Contract Lecturer	9494885967	mightynarain@gmail.com

24	E Srinivasulu	Computer Science	Contract Lecturer	9440017873	lingalsrinu@gmail.com
25	K Rajenderji	Physics	Contract Lecturer	9490147460	rajuk.rani@gmail.com
26	K Sudheer	Botany	Contract Lecturer	9885172602	sudhir75.k@gmail.com
27	S Triveni	Botany	Contract Lecturer	9573332323	sriramtriveni123@gmail.com
28	K Manjula	Physics	Contract Lecturer	9948858818	kondamanjula66@gmail.com
29	P Vijaya Laxmi	Economics	Contract Lecturer	9640268577	vijayakkbb@gmail.com
30	Amena Begum	History	Contract Lecturer	8919414213	amenabegum.s777@gmail.com
31	Himanela	Political Science	Contract Lecturer	9701986624	himanela1@gmail.com
32	Ch Ravali	Mathamatics	Contract Lecturer	9441690540	ravalich2503@gmail.com
33	B Rajeshwari	Chemistry	Contract Lecturer	9440089258	rajeshwarib.30@gmail.com
34	Kamma	Chemistry	Contract Lecturer	8897262546	gkala8636@gmail.com
35	P Bheemeshwaramma	Chemistry	Contract Lecturer	9912207653	bheema.chem@gmail.com
36	N Himaja	Chemistry	Contract Lecturer	9177540368	vimmalavijaya32@gmail.com
37	M Jagadeshwari	English	Contract Lecturer	9985864923	lavakusha478@gmail.com
38	M Sunitha	Telugu	Contract Lecturer	9491882277	msunitha9955@gmail.com
39	I Sreevani	Botany	Contract Lecturer	9948595545	illurusreevani@gmail.com
40	Vasanthi	Commerce	Contract Lecturer	9493449393	vasanthikpk8@gmail.com
41	Swetha Rani	Botany	Contract Lecturer	8074984408	swetharanikakam2016@gmail.com
42	M.Venkataramana Murthy	Zoology	Contract Lecturer	7981187157	-
43	Ch.Shivaprasad	Zoology	Contract Lecturer	9393043374	chsprasad85@gmail.com
44	U Srinivas	Chemistry	Contract Lecturer		
45	Ch Raghavendra Rao	Telugu	Guest Lecturer	9441922550	ntr.jkc@gmail.com
46	Yadaiah B	Telugu	Guest Lecturer	9912206427	ntr.jkc@gmail.com
47	Ponnaganti Prabhakar	Telugu	Guest Lecturer	8686306306	ntr.jkc@gmail.com
48	K Sushmitha	Telugu	Guest Lecturer	9676154864	ntr.jkc@gmail.com

49	B Lalitha	Commerce	Guest Lecturer	7989919851	ntr.jkc@gmail.com
50	B Prabhakar	History	Guest Lecturer	9492177450	ntr.jkc@gmail.com
51	Dr Nagalaxmi Bantu	History	Guest Lecturer	9866985430	ntr.jkc@gmail.com
52	K Kiran	English	Guest Lecturer	8333073156	ntr.jkc@gmail.com
53	G Santosh Kumar	English	Guest Lecturer	9182774342	ntr.jkc@gmail.com
54	E Kalyan Chakravarthy	English	Guest Lecturer	9849300882	ntr.jkc@gmail.com
55	M Sandhya Rani	English	Guest Lecturer	9440209121	ntr.jkc@gmail.com
56	Syeda Waseem Jahan	English	Guest Lecturer	9000532424	ntr.jkc@gmail.com
57	S Shiva Shankar	English	Guest Lecturer	9440262648	ntr.jkc@gmail.com
58	Shabana Tabassum	Bio.Tech- nology	Guest Lecturer	9030702997	ntr.jkc@gmail.com
59	Hari Prasad A V	Computer Science	Guest Lecturer	9491877773	ntr.jkc@gmail.com
60	M Raghuv ^{ee} r Gupta	Computer Science	Guest Lecturer	9948139649	ntr.jkc@gmail.com
61	G K Pradeep Kumar	Computer Science	Guest Lecturer	9866304279	ntr.jkc@gmail.com
62	D Ajay Kumar	Computer Science	Guest Lecturer	9966670835	ntr.jkc@gmail.com
63	B Naresh Kumar	Computer Science	Guest Lecturer	9000477535	ntr.jkc@gmail.com
64	A Shiva Shanker	Micro- biology	Guest Lecturer	8008578195	shivamicro2010@gmail.com
65	Madhavi	Statistics	Guest Lecturer		-

NON TEACHING STAFF

Sl.No	Name of the Staff	Designation
1	Zahara Bee	Superintendent
2	M Poolavardhan	Senior Assistant
3	N Kavitha	Senior Assistant
4	B. Madhusudhan Babu	Junior Assistant
5	Vanaja Kumari	Store Keeper
6	D Raj Kumar	Record Assistant
7	Gulam Rabbani	Record Assistant
8	G Kurumurthy	Record Assistant
9	Shanti Kumar	Record Assistant
10	Susheela Devi	Record Assistant
11	S Anand Kumar	Mechanic
12	Shaheda	Herbarium Keeper
13	Gauthami	Office Subordinate
14	A Narsimhachary	Gasman

VARIOUS DEPARTMENTS COORDINATORS & CONVENERS

S. No.	Name of the Faculty	Coordinator Conveners
1	Dr Mohammed Aslam Faroqui	Vice Principal
		IQAC
		RUSA
		Research
		Scholarships
		Magazine .Media
2	DR. T. VIJAYALAXMI	Academics - UGC
		Time Table
		Examinations
3	Amena Mumtaz Jahan	Harithaharam
		Health - Medical aid
		Red Ribbon Club
4	T. RAJESHWARI	NCC
		TSKC-TASK
5	B Nagalaxmi	Consumer Club
		EBSB
		NSS UNIT-III
6	V Pushpalatha	Women Empowerment Cell
		SC ST Welfare Committee
		Swatch Bharat
7	S Siva Prasad	Career Guidance
		Parents Committee
8	R Lavanya	Students Welfare
		Library
9	I. Anjaneyulu	MANA TV
		Infrastructure
10	Sameera Nazneen	Anti Ragging
11	Surayya Jabeen	Alumni Association
		Audio Visual
12	G Swathi	Cultural
		Students Out Reach-Poor Fund
13	A. Chandraiah	Games and Sports
14	Dr.N. Praveen Raju	Literary Activities
15	P Sudhakar Reddy	NSS Unit I
16	K Rajenderji	NSS Unit II
17	K Amrutha Vani	TSKC FTM

COLLEGE ANNUAL REPORT 2020-21 BY THE PRINCIPAL

It is a proud moment to present the annual report of the college for the academic year 2020-21 as the college completed another academic year with the achievement of goals set by the college for the year with flying colours.

NTR Government Degree College for Women, Mahabubnagar is the first women's degree college established in the year 1981 with B.A & B.Com courses in Telugu Medium with a meager strength of 52 students in the premises adjacent to Government Junior College for Girls Mahabubnagar district. The intention was to cater the educational needs of the under privileged sections of the society specially the girls and to transform them into a Empowered Women to face challenges of Modern age.

The institution has 1.36 acres of land in which the present huge palatial RCC building was constructed during 1999-2002 with the sincere efforts of the Honourable CPDC members and Late Sri Rumandla Ramchandraiah garu MP, who not only donated Rs 57.5 lakhs from his MPLAD funds but also took the holy task of mobilization of the MPLAD from other MPs. The college was named as NTR Government Degree College for women in the year 2002. The institution got UGC recognition under section 2F in 1983 and 12B in 1991.

The RUSA has sanctioned 2.0 crores under component -7, with these funds the construction of 6 class rooms, two blocks of toilets cycle stand and canteen was completed The TSKC building block near the main gate is constructed with funds about 30 lakhs . We thank honorable minister Sri V. Srinivas Goud garu. in this regard. The repair and renovation works for the college building also taken up with the accumulated sanctioned funds.

Courses Offered : This institution is offering 27 UG courses (BA, B.Com & B.Sc) in Telugu, English and Urdu media and .For the last two years, the college has been maintaining the strength above 3000 students.

Infra Structure : The college has 61 rooms in which 32 Lecture halls, 11 Laboratories, one Principal Chamber with ante room, Office room, Library with reading room, TSKC Lab, Physical Education, MANA-TV, NCC, NSS, Canteen and Gym. The departments of Physics, Chemistry, Botany, Zoology, Biotechnology Computer science and TSKC are having labs, out of which 3 are having Smart boards. With the same RUSA funds the college procured the one 30 KV Diesel generator, 80 new computers along with computer tables and chairs and modernized the exam branch. The college library is offering webopac service which provides online access to the college book catalogue round the clock away from college also. No other degree college is offering this service in Telangana.

NAAC Accreditation : In it's first cycle of accreditation by NAAC in 2004 the college got B+ grade in it's second cycle of reaccreditation in the year 2011 it got B-grade with 2.86 CGPA which was highest in the district, for the third cycle of reaccreditation the NAAC peer team visited the college on 9th and 10th February 2021. After the successful completion of NAAC visit the college got B 2.17 grade.

Staff Position: At present there are 12 regular and 28 contract faculty 01 PTL and librarian are working in the college. There are 34 sanctioned posts in non-teaching out of 34 presently 21 are in work.

The wings of the college: The college has various academic and administrative wings such as IQAC, Admissions and Examination section, Scholarships section, NCC, NSS, TSKC, , RRC, Eco-club, Medical and Health club, Women empowerment Cell, Grievance redressal Cell, Career Guidance Cell, Library , Games & Sports , Literary and Cultural wings etc. each wing is headed by our faculty , whose efficient performance and the decentralized process of administration and monitoring is the key factor of our success and development.

Academic & Examinations Coordinators : The process of admissions and examinations are efficiently handled by the academic coordinator Dr T Vijaya Laxmi and other faculty members. Admissions are done after the seat allotment from DOST Degree Online Services Telangana and it is a proud moment for the college that the overall strength of the college is above 3000 students with 27 UG courses. The students are guided by the academic section right from taking admission to taking TC after completion of the course.

IQAC: Internal Quality and Assurance Cell is the heart of the college, it is under the able coordination of Dr Aslam Farooqui, Asst. professor in Urdu is doing excellent job of preparation and implementation of the perpetual academic and college development plans. He is also the NAAC coordinator for this third cycle of NAAC reaccreditation.

NCC: The college has one NCC unit having 100 cadets, working efficiently under the efficient leadership of Smt. Rajeshwari, Asst Prof. in Mathematics. It is the proud moment for NCC as Smt Rajeshwari attended officers training academy at Gwalior Madhya Pradesh from 16th December 2018 to 14th March 2019 and she got promotion as Lieutenant. The College NCC cadets participated in university level, and state level parades and also got the B and C certificates and our other cadets also exhibiting their skills in performing the various feats on the occasions of Republic and Independence days.

NSS: The college has three NSS units which are effectively working under the experienced and hard working nature Coordinators Smt. Pushpalatha, Asst.

Prof. in Telugu Mr Sudhakar Reddy, Lect. in Economics, and Sri R.Rajenderji ,Lecturer in Physics.

Our NSS volunteers are also taking part in various activities such as Swatch Bharath, Haritha haram, Rallies regarding Child-Labour, Anti-Dowry, AIDS, Women Harassment, Human Rights, Beti Bachawo-Beti Padhawo, Oorja, Voters Day etc. This year Special Winter Camps are organized by the three units.

Unit-1: at Dharmapur village under Dr Mercy Vasantha, Lect. in Political Science,

Unit-2 : at Jainallipur village under Sri R..Rajenderji, Lecturer in Physics.

Unit-3: at Dodalonipally village under Smt. Pushpalatha, Asst Prof in Telugu.

In these camps all our NSS volunteers mingled with the villagers and educated them regarding social evils in by exhibiting dramas, skits, etc

Medical & Health Center : Under the able guidance of principal and other faculty members the Health center of the college has organized so many health awareness programs, Blood Donation Camps, Mega Health Camp and also blood grouping programs in and outside of the college.

Library : The college has a spacious library which is well maintained by the Sri Anjaneyulu, Librarian it is fully automated with webopac online service. New books and journals are added to the library. The college students are utilizing the competitive exams books and securing good positions. The library week is also celebrated by the college library.

RUSA : Dr. Aslam Farooqui, Asst Prof in. Urdu is the Coordinator of the RUSA. The college got Rs.2.00 cr. from RUSA by utilizing these funds 6 Class rooms,2 blocks of toilets, cycle stand and canteen construction is completed, another block for TSKC, IQAC and Staff room is also constructed at the entrance of the college under TSKC budget of Rs. 30,00,000. The principal chamber, office and staff rooms are renovated and college procured 60 computers, diesel genset etc.

Women Empowerment cell : Smt. V. Pushpalatha, Asst Prof in Telugu, is the coordinator ,she along with the Dr. Vijaya Laxmi, Asst Prof in Maths, Sri Rajivardhan Reddy, Lect. in English organized various programs such as the legal awareness on She team, community awareness program on Disaster Management and Self Defense (Karate) training, seven day Oorja program camp was held with 200 girl students and got trained the students in various schools this program was held under the administration of Sri S Siva Prasad, Asst. Prof in Economics and many other programs conducted in this connection.

Cherished moments of this year: The College observed the Yoga Day, Voters Day, Womens Day, Mother Tounge Day, Ozone Layer Day, Accounts Day,

National Education Day, Energy Day, Maths Day and other important Days. The college organized Bhagya Health initiative program, RTI awareness program and consumer's awareness program. Dept of Chemistry organized a national webinar on "Employability and research opportunities in Chemistry for Women". Other departments organized extension lectures and online quiz programs. During the pandemic the major college activities were with online meetings. Haritha haram tree plantation drive also conducted at the college. The CCE team visited the college before NAAC inspection and guided the faculty to present the college in a better way. The college faculty took online classes during the corona pandemic and prepared video lessons for the benefit of the students. Over all the college completed the academic year 2018-19 on a high note.

HARITHA HARAM

A Flagship Program of Government of Telangana

AMINA MUMTAZ, Asst Prof in Botany

Our life continues until we breathe in and out. We owe our existence to the plant kingdom. Plants provide food to all living beings. But no other organisms can deplete the green cover like us. We have cleared forests for settling down and built concrete buildings. We are disrupting the food chain. But now we face troubles like unexpected rains, drowning cities, years of drought and unbreathable air.

National forest policy of India envisages a minimum of 33% of entire geographic area underneath trees to keep up environmental stability and ecological balance.

The Telangana Government on 3rd July 2015, came up with a programme called "Telangana Ku Haritha Haram".

"Telangana Ku Harithaharam" is the flagship programme of Government of Telangana. Its aim is to increase the tree cover of Telangana State from 25% to a minimum. The purpose of the programme is to maintain environmental stability and ecological balance. For this purpose, massive

SOCIAL ENTREPRENEURSHIP IN INDIAN CONTEXT

Dr. NAGALAXMI. B, Asst. Prof. in Commerce & Head

Ours is the best of times, considering the progress human beings have achieved in every conceivable field with scientific and technological advance, the kind of which history so far has not heard of. Yet this also the worst of times with more than half of the world's population faced with poverty and conflicts on one side and the global threats of climate change and financial meltdown causing untold misery for human beings in every part of the world. Due to this the rate of unemployment rises even in developed nations. The level of education and provision of good health also remains unsatisfied. The gap between the rich and the poor is prevalent both within and between the developed and developing countries.

India became one of the fastest growing major economies and is considered a newly industrialized country due to the market based economic reforms took place in 1991. In 2017, the Indian economy was the world's sixth largest by nominal Gross Domestic product (GDP) and third largest by purchasing power parity. However, it continues to face the challenges of poverty, malnutrition and inadequate public health care (www.cia.gov/publications). According to the World Bank Report approximately 350 million people in India currently live below the poverty line. This means that every third Indian is lacking even the basic necessities like food, nutrition, adequate health care, education, water and sanitation and many are still blighted by unemployment and illiteracy.

Human beings face all types of danger at all counts on the globe. Everyone is looking forward to have a change. The change will drive from the oppressive affairs towards a more bearable and equitable social system. Bill Drayton, founder of Ashoka viewed Social Entrepreneurs as change makers. As change makers, social entrepreneurs have the potential to solve the community-based problems. It's the right time to bring change to build our nation through social entrepreneurship and making our nation stronger in economic and financial terms. So that, every citizen of our country may enjoy the fruits of freedom and development.

Social Entrepreneurs may give a solution to these conditions and work relentlessly to promote sustainable development in developing countries like India. Social Entrepreneurship has come to be synonymous with the individual visionary- the risk taker who goes against the tide to start a new organization to create dramatic social change. The problem with focusing so much attention on the individual entrepreneur is that it neglects to recognize and support thousands of other individuals, groups, and organizations that are crafting solutions to troubles around the globe. (Paul C. Light, 2006). The term 'Social Entrepreneurship' must start with the word 'Entrepreneurship'. The word 'Social' simply modifies Entrepreneurship.

The concept of 'Social Entrepreneurship' is an emerging trend thorough out the world. It is a phrase well suited to our times. Social Entrepreneurship combines the passion of a social mission with entrepreneurial approaches. In 1960's and 1970's, 'Social Entrepreneur' and 'Social Entrepreneurship' terms were used first in the literature on social change. Due to the efforts made by Bill Drayton these terms came into widespread use in 1980's and 1990's. Many Governmental and Non-Governmental Efforts have fallen far short of our expectations. Their efforts viewed as inefficient, ineffective and unresponsive (Dr. Brijesh Sivathanu, 2013).

Social Entrepreneurship is one of the most popular and most misunderstood terms in the nonprofit sector. It has been almost three decades since Edward Skloot, the Surdna Foundation's executive director first used the term "nonprofit venture". Bill Drayton was the first to introduce and adopt the term "Social Entrepreneurship". Bill Drayton, the Founder of Ashoka established in 1980 to extent support and provides funds to entrepreneurs with social mission. He declares that social entrepreneurship to be "the most important historical force at work today. The social half of society has tipped: it has become as entrepreneurial and competitive as the business half of society and the consequences are extremely dramatic." In 1989 Mr. Dees, professor of Harvard Business School has first proposed a course in social entrepreneurship. Social Entrepreneurs are needed to develop new models for a new century. Social Entrepreneurs looks for the most effective methods of serving their social missions (Emily Eakin, 2003).

The creative shift in entrepreneurship occurred with Gandhi transforming the swadeshi movement to swaraj or self-rule. Gandhi brought newer meaning to intellectual activism by transforming the other-worldly nature of corporate philanthropy and selfless activism into an everyday activity by creating cadres of community workers on a national scale who could run social enterprises such as a rejuvenated hand-spun hand-made cloth industry (khadi) that empowered millions. In explicitly recognizing Gandhi as an inspiration and the work of his community workers such as Vinoba Bhave in whose Bhoodan movement Drayton participated in, Drayton suggests a rich history of social innovation in India that has rarely been acknowledged. The Ideas of Kumarappa and Gandhi on 'the economy of permanence', what in today's parlance is termed inclusive rural enterprises, has found social entrepreneurs like Manibhai Desai's Bharatiya Agro Industries Foundation (BAIF) and Baba Amte's Maharogi Sewa Samiti that provided livelihood opportunities to physically and socially challenged people (C.Shambu Prasad).

INDIAN EXAMPLES OF SOCIAL ENTERPRISES

S. No.	SOCIAL ENTREPRENEUR	SOCIAL ENTERPRISE
1	Baba Amte	Anandwan

2	Dr. Govindappa Venkataswamy and Thulsiraj Ravilla	Aravind Eye Care
3	Captain Gopinath	Air Deccan
4	Dr. Verghese Kurien	Father of India's Milk Revolution, AMUL
5	Dr. M.S. Swaminathan	M.S.Swaminathan Research Foundation
6	Vineet Rai	Aavishkaar
7	Dr. Devi Shetty	Narayana Hospitals
8	Anshu Gupta	GOONJ
9	Chetna Sinha	Mann Deshi Mahila Sahakari Bank and Mann Deshi Foundation
10	Ela Bhatt	SEWA
11	Sanjay Bunker Roy	Barefoot College
12	Madhu Pandit Dasa	ISCKON
13	Bhushan Punani and Harish Hande	SELCO
14	Sumita Ghose	Rangсутra
15	Saloni Malhotra	DesiCrew
16	Bindeshwar Pathak	Sulabh
17	Arunachalam Muruganatham	Jayashree Industries

Social Entrepreneurship has come to be synonymous with the individual visionary- the risk taker who goes against the tide to start a new organization to create dramatic social change. It is a phrase well suited to our times. Social Entrepreneurs act as change agents in social transformation. The study reveals that employment and skill development trainings have resulted in livelihood creation for marginalized group of the society. The social entrepreneurs has identified idle human resources in the society and converted them as active resources of production. The increase level of income of beneficiaries show that the social entrepreneurs working towards social transformation and playing the role of change agents. As such developing country like India needs to have such social entrepreneurs rather than business entrepreneurs in order to achieve MDGs.

GST INTRODUCTION

B LALITHA, Guest Lecturer in commerce

GST (Goods Service Tax) Implementation considered to be an important step to reform Indirect Taxation in India. By combining of various Central and State Taxes into a single tax would help to lower Double Taxation System. Before GST implementation VAT (Value Added Tax) rates differ from State to State. GST brings a uniform tax system across all the States.

France was the first country to implement GST in 1954. Further 60 countries have adopted GST. The GST bill passed in Lok-Sabha and Rajya Sabha on August, 2016. GST has been implemented from 1st July, 2017.

ADVANTAGES OF GST

- ✓ It will replace all Major Indirect Taxes.
- ✓ GST will remove Double Taxation problems.
- ✓ It will reduce flow of black money in the country.
- ✓ By implementing GST it will Boost "Make in India" programme.
- ✓ Helps in poverty eradication by generating more employment opportunities.
- ✓ Increased exemption limit for small scale Industries.

In earlier separate registration for various indirect Taxes, online registration was not available. But in present GST Taxation all registrations filings are in online.

By implementing GST we can see transparent and corruption free India.

DIS-ADVANTAGES (OR) LIMITATIONS

- ✓ For smaller business doing persons to adopt the online system was challenging.
- ✓ Petroleum products don't fall under GST.
- ✓ The GST transaction fee in the financial sector have become expensive.
- ✓ Impact on Real Estate market, some problems for Real Estate developers on claiming Input Tax Credit (ITC).

IMPACT OF GST IN FUTURE

While implementation of GST in earlier state people are in confusion state. But now people have awareness on GST tax system and benefits. In India GST plays a major role for economic development, sustainable development and poverty eradication.

Government should have to modify GST rates depending on current market.

TEACHING EXPERIENCE WHILE EXPLAINING GST

By teaching GST subject I got a good knowledge on GST Taxation. I had a great challenge while teaching different GST conceptual problems. By teaching students in a simpler way I gain a lot of Analytical skills. While teaching I experienced great knowledge on different sectors of the Indian Economy and Taxation.

IMPORTANCE OF INTERNATIONAL RELATIONS

SAMEERA NAZNEEN, Lecturer in Political Science

Introduction:

International Relations (IR) is a continuously popular subject. It concerns peoples and cultures all over the world. The scope and complexity of the interactions between the various groups makes IR a challenging subject to master. IR is new and dynamic and has a special appeal to everybody.

International Relations is the study of conflict and cooperation by international actors, as furthered by the development and testing of hypotheses about international outcomes. The field of international relations concerns the relationships among the various governments of the world. These relationships linked with other actors such as international organizations (IOs), non-governmental organizations (NGOs), transnational corporations (TNCs) and notable individuals make them interdependent. Owing to the fact, it has become difficult arriving at a universally acceptable definition of the subject. However, scholars have persisted in their attempt to define international relations.

In the words of Karl Deutsch, "international relations is that area of human action where inescapable interdependence meets with inadequate control." Trevor Taylor defines IR "as a discipline that tries to explain political activities across states boundaries." Another scholar, Seymon Brown postulates that international relations is the investigating and study of patterns of actions and reactions among sovereign states as represented by their governing elites."

Quite often, IR scholars view international relations as a mix of conflict and cooperation in relationships among nations. There is no escaping from world affairs, yet we cannot shape them totally to our will.

The discipline of international relations is concerned with the factors and the activities which affect the external policies and power of the basic units into which the world is divided.

International relations are an exceptionally important aspect of citizenship in a global society. As our world becomes smaller and smaller through communication technology, rapid air transportation and a complex international economy, the value of peaceful and cooperative relationships between nations is increasingly important.

Peace: Historically, one of the oldest expressions of international relations was the establishment of treaties and agreements between nations. Maintenance of these treaties ensured that ordinary people could go about their everyday tasks of earning a living and raising their families rather than dedicating themselves to armed conflict with neighbors. This function of international relations remains just as relevant today.

Economy: Positive international relations also promotes effective trade policies between nations, both in terms of importing natural resources and finished

products not available in one country and in terms of gaining access to the larger market afforded by exports to foreign countries.

International relations define the requirements and limitations of cross-border trade.

Migration: Besides the transport of goods over international borders, people also frequently migrate between countries, looking for opportunities to enhance their lives. This travel may be temporary or permanent, but in either case it must be regulated to ensure the rule of law--criminals must be kept out of the country while legitimate business, tourist and immigrant travel is preserved.

International relations plays a key role in determining border control policies. Global Concerns.

Culture: International relations are not only about regulating and controlling the flow of goods and information, they are also advantageous for promoting the advancement of human culture in a general way. The diversity of world cultures can be promoted and shared through enlightened international relations policies, allowing programs such as student exchanges and cultural exhibitions to enhance our understanding of the variety of human expression worldwide.

SCOPE OF INTERNATIONAL RELATIONS:

The study of IR involves the mastery of some basic concepts. Some of these concepts are international politics, international system, foreign policy, domestic politics, defense policy, national interest, sovereignty, diplomacy, international law, international order, security, conflict and conflict resolution and so forth.

As a field of study, IR has elastic boundaries. The sub-fields it encompasses define its scope. Since it contains a myriad of disciplines, attempts to intellectualize it have often been thematically and analytically confined to boundaries determine by the available data and facts.

The core concepts of international relations are foreign policy, international law, international organization, international conflicts, international economic relations, military thought and strategy. IR also covers such areas as state sovereignty, ecological sustainability, biodiversity, nuclear proliferation, nationalism, terrorism, economic development, organized crime, foreign interventionism, human security and human rights.

Similarly, IR covers other areas like gender studies, peace studies, postmodernism, globalization, feminism, collective security, diplomacy, crisis management, democracy, integration, international development, and interdependence.

Theories of International Relations:

The study of international relations involves theoretical approaches based on solid evidence. Theories of international relations are essentially a set of ideas aimed at explaining how the international system works.

Following are the theories of International Relations.

Realism:

Realism focuses on the notion that states work to increase their own power relative to other states. The theory of realism states that the only certainty in the world is power; therefore, a powerful state – via military power (the most important and reliable form of power) – will always be able to outlast its weaker competitors. Self-preservation is a major theme in realism, as states must always seek power to protect themselves.

In realism, the international system drives states to use military force. Although leaders may be moral, they must not let morality guide their foreign policy. Furthermore, realism recognizes that international organizations and law have no power and force, and that their existence relies solely on being recognized and accepted by select states.

LIBERALISM (IDEALISM)

Liberalism recognizes that states share broad ties, thus making it difficult to define singular independent national interests. The theory of liberalism in international relations therefore involves the decreased use of military power. The theory of realism began to take shape in the 1970s as increasing globalization, communications technology, and international trade made some scholars argue that realism was outdated.

Liberal approaches to the study of international relations, also referred to as theories of complex interdependence, claim that the consequences of military power outweigh the benefits and that international cooperation is in the interest of every state. It also claims that exercising economic power over military power has proven more effective.

Although the liberal theory of international relations was dominant following World War I while President Woodrow Wilson promoted the League of Nations and many treaties abolishing war, realism came back into prominence in the Second World War and continued throughout the Cold War.

Neo Liberalism

Neo-liberalism seeks to update liberalism by accepting the neorealist presumption that states are the key actors in international relations, but still maintains that non-state actors (NSAs) and intergovernmental organizations (IGOs) matter.

Proponents such as Maria Chattha argue that states will cooperate irrespective of relative gains, and are thus concerned with absolute gains.

Neoliberalism also contains an economic theory that is based on the use of open and free markets with little, if any, government intervention to prevent monopolies and other conglomerates from forming.

MARXISM

Marxist and Neo-Marxist theories of IR reject the realist/liberal view of state conflict or cooperation; instead focusing on the economic and material aspects.

It makes the assumption that the economy trumps other concerns; allowing for the elevation of class as the focus of study.

Marxists view the international system as an integrated capitalist system in pursuit of capital accumulation.

Thus, the period of colonialism brought in sources for raw materials and captive markets for exports, while decolonialization brought new opportunities in the form of dependence.

Concepts in international relations

Sovereign TY

Preceding the concepts of interdependence and dependence, International Relations relies on the idea of sovereignty.

Sovereignty as being a state, that the sovereign power(s) have absolute power over their territories, and that such a power is only limited by the sovereign's "own obligations towards other sovereigns and individuals."

Power

The concept of power in international relations can be described as the degree of resources, capabilities, and influence in international affairs.

It is often divided up into the concepts of hard power and soft power, hard power relating primarily to coercive power, such as the use of force, and soft power commonly covering economics, diplomacy and cultural influence. However, there is no clear dividing line between the two forms of power.

CONCLUSION:

Our world is large and complex. International relations is an interesting topic because it concerns peoples and cultures all over the world. The scope and complexity of the interactions among these groups make international relations a challenging subject to master.

Indeed, there is always more to learn. Largely, the field is interdisciplinary relating international politics to economics, sociology history and other disciplines.

THE ROLE OF LIBRARIES IN EDUCATIONAL DEVELOPMENT

I.ANAJANAULU, Librarian

Education can be defined as the process of acquiring knowledge or habit through instruction or study. Education is the process of bringing desirable change in the behavior of human beings. The behavioral changes must be directed towards a desirable end.

There should also be changed in knowledge, attitude, skills and understanding. With the growing need of society, education has converted in to many shapes such as adult, child, Physical, health, technical education and so on. The common types of education are worth mentioned below those are Formal Education, Non formal education and Informal Education. Formal Education is that type of education in which the learner is involved in institution activities which based on hierarchal structured grading, uniform subjects and required full time and leads to some Certificates, Degree or Diploma etc.

Non-Formal Education is learner oriented and life environment. The learners are free hand and built on learner participation. This type of education is flexible and don't have the level of curriculum and syllabus. This form of education is dependent on expert and qualified teacher. It depends on the skill and capacity of individual some examples of non-formal educations is swimming class, sports program and Seminar etc. In Informal education process the individual is learning from his daily experiences and environment where an individual is working. This type of education in a lifelong process and people can learn from the experiences of other individuals some examples are how to deals with complex situation in home or outside.

What is library?

The American Library Association defines the library as a collection of resources in a variety of formats being organized by the experts or information professionals provide access, convenient to the digital as well as to the physical information to targeted services and achieve the mission of educational needs by promoting society as a whole. There are various Types of libraries such as academic, public, school and Special Libraries.

Academic libraries is considered all those libraries which serve the university, colleges and its affiliated organizations provide services to their students, faculty and staff members. All larger institutions have their own libraries on their campuses which are specially serving the various schools and department inside the institute some of the examples are health sciences, law and humanities libraries. There are many other academic libraries which have

faculty status and conducting research in their area of knowledge. Such libraries are run by professional librarians and expert in their field.

Public libraries:

Considers that type of library which serve the communities living around of all sizes and types without a creed and caste. The main mission of Public library is to serve the contemporary society and the general masses of the community from cradle to grave. Public libraries are further divided in various sections such as youth, teens and adults.

A school library Is considered as that type of library which serves the community, at school from kindergarten to grade 12. This type of library is affiliated with the school and helps the students and teachers in their academic goal. This library can be run by librarian having a certificate course or diploma in library science.

Special libraries Are considered as that type of libraries which serves a special community in their research activities and provide services in specialized environments of interest. These libraries are mainly connected with special organization like hospitals, corporation, museum, military institute, Think tank, private business, etc. some example of special libraries are Institute of Strategic Studies Islamabad and Parliamentary Library services etc.

Pursuing a library career is another option these include research in library and information sciences or a degree in some library school, there is also a huge range of vendors providing goods and services to the library as well as international opportunities like vendors, publishers etc. Common mission of all libraries around the world. The very first and common mission of all Libraries across the world to answer the query being asked by individual regarding various subjects. All libraries are providing reading, reference and recording material to the individuals who demands for various subjects. People can find the answers which help them with their problems in their lives in their communities and in the world. Sharing of information to the individual on the basis of sharing is caring formula.

Role of Libraries in Education:

The Libraries are considered as a hub of research and information and its role can never be denied by educating the masses. The basic role of Libraries is: helping new students to get ready for new learning, provide information without the constraints about social, cultural and economic impediment, helping students to get the desired information in least possible time, providing information on equality basis without constraints geographically. Providing researchers a conducive learning environment with all facilities. In the age of Information Explosion and Information Technology people often feel.

There are some other roles of libraries which being played in education and lifelong learning process of them some are mentioned below. Libraries provide leadership and expertise by using information and its affiliation

technology, which plays a role in teaching and learning process. The libraries provide equal opportunity for all readers regarding information and ideas which are affiliated with some educational institutes as well to public library unimpeded by culture, caste, creed and social constraints.

Libraries are playing an important role in the achievement of students at their academic level in the lifelong learning process of the individual the role of Libraries cannot be denied.

Libraries provide a lifelong learning process for the community members and assist them in their difficult task/ Assignment.

Libraries prepare individuals in an information based economy and productive employment. Libraries prepare individually to prove himself as a responsible citizen in contemporary society. In short Education and libraries are interdependent on each other Education without libraries and libraries without education are paralyzed.

IMPORTANCE OF ENGLISH

S. RAJAVARDHAN REDDY, Lecturer in English

Language is the source of communication. It's the way through which we share our ideas and thoughts with others. There are uncountable languages in this world. Because every country has their own national language, then they have different local languages spoken and understood by their people in different regions.

Let's talk about English. It is the language of England and has International Standard. Many people think English as American Language but it is not true. In fact, when Columbus discovered America, he saw the country in the Stone Age with high illiteracy rate. Those were the European and English people who brought education and knowledge even technology towards America.

There are several factors that make us to learn English Language to go through in the current time. First of all, as I already mention, it has International Standard, that's why everyone needs to learn English in order to get in touch on International Level.

If we see our Educational field, we will find much of the syllabus is written in English. Children are taught and encouraged to learn English on starting levels. And accordingly, as they promote to the next levels they study almost all the subjects in English.

We see the Internet and we find that more than 90% of websites are written and created in English. And even when you see some sites in other languages, they also give you the option to translate in English. All the research and studies you find will be written and typed in English. All the information regarding each and everything contains English Language.

There is another factor that make English very important in this world as it is the easiest language of the world to learn. Many people think that it is very difficult and confusing. But I suggest them to start and learn only for a week and they will feel easy with English.

With good understanding and communication in English, we can travel around the globe. We get assistance and help in English in every part of world. You can test it by online travel.

Better you visit some offices, companies, governmental organizations, and other departments, and you will see the importance of English as they hire the professional staff after getting know that whether the people they are hiring are good at English or not. This is the company's will that their staff is not even well educated but also good English speaker, writer and Reader.

Those who are still unaware about the importance of English. They should start learning English as a time will come when everything would be understood, spoken and written in English. Better watch some media and get the scope of English. Here are some more facts about the importance of English.

- English is the most commonly used language among foreign language speakers. Throughout the world, when people with different languages come together they commonly use English to communicate.
- Why learn English when it is so difficult? Well, knowing English will make you bilingual and more employable in every country in the world.
- Despite China, the United States is still a leader in technical innovation and economic development. English is used in the United States and in each of these fields.
- English is commonly spoken throughout much of the world due to Great Britain's expansion during the colonial age. People in Australia, New Zealand, Canada, parts of Africa, India, and many smaller island nations speak English. English is the commonly adopted second language in Germany, Norway, Sweden, Denmark and the Netherlands. Speaking English opens these countries and cultures up to you.
- Another reason why English is so important is that it is the language of science. To excel in science you need to know English.
- English is based on an alphabet and, compared to Chinese, it can be learned fairly quickly.
- English is also the language of the Film Industry and English means you no longer have to rely on subtitles.
- In the United States, speaking English immediately opens up opportunities regardless of your ethnicity, color, or background.
- Learn English and you can then teach your children English -- or if they are already learning, you can now communicate with them in English.
- English speakers in the United States earn more money than non-English speakers. Learning English will open your job prospects and increase your standard of living.

COMMUNICATION SKILLS

SYEDA WASEEM JAHAN, Lecturer in English

Good communication skills are key to success in life, work and relationships. Without effective communication, a message can turn into error, misunderstanding, frustration, or even disaster by being misinterpreted or poorly delivered. Communication is the process by which we exchange information between individuals or groups of people. It is a process where we try as clearly and accurately as we can, to convey our thoughts, intentions and objectives. Communication is successful only when both the sender and the receiver understand the same information. In today's highly informational and technological environment it has become increasingly important to have good communication skills.

While many individuals still continue to struggle, the inability to communicate effectively will hold them back not only in their careers, but in social and personal relationships.

The steps for acquiring good communication skills:

Know what you want to say and why.

Understand clearly the purpose and intent of your message. Know to whom you are communicating and why. Consider any barriers you may encounter such as cultural differences or situational circumstances (gender, age, or economic biases). Ask yourself what outcome you want to achieve and the impression you want to leave.

How will you say it?

We're all aware by now, that it's not always what you say, but how you say it that counts. Begin by making eye contact. You inspire trust and confidence when you look a person in the eyes when you speak. Second, be aware of your body language since it can say as much, or more, than your words. By standing with arms easily at your side you tell others that you are approachable and open to hearing what they have to say. If instead, your arms are crossed and shoulders hunched, it suggests disinterest or unwillingness to communicate. Good posture and an approachable stance help make even difficult communication flow more smoothly. Make sure you speak in a cooperative, non-adversarial tone. Be nonjudgmental.

Listen:

Communication is a two way street. After you've said what you have to say, stop, listen, and look for feedback and clues of comprehension. While the person is responding avoid any impulses to cut them off or listen only for the end of the sentence so that you can blurt out more ideas or thoughts that come to your mind. Respectfully give them your full attention. When they are finished, to ensure that your message has been clearly and correctly

understood, ask open questions and encourage discussion. Fine-tune your message if necessary.

Reach understanding, agreement or consensus.

Once you have had the opportunity to discuss your message and the feedback to it, re-visit the purpose of the interchange. Have you reached common ground, solved a problem, or clarified your position? If the purpose was to teach or instruct, have you accomplished your goal? To communicate well is to understand and be understood. Make sure that your message has been received as intended and that any questions or concerns have been alleviated. You can even agree to disagree. There are no guarantees that your communication efforts will be met with total compliance and agreement. As long as you understand each other, are cordial and respectful, you can still have a successful exchange.

Tips for Developing Good Communication Skills

To obtain a better command of the English language (or any other language), expand your vocabulary by reading and writing more. Look up words you're not familiar with. The better you are able to express yourself, the better your ability to communicate.

Practice your listening skills. Be considerate of other speakers by waiting until they are done before stating your views. Process what has been said before responding.

Learn to understand and appreciate opposing points of view by being open-minded and making an effort to see things from another perspective. It will in turn, gain you more cooperation and understanding.

Avoid trying to communicate when in an emotional state. You lose objectivity and may say something inappropriate or regrettable. Take time to think your position through before speaking.

Join an organization that encourages you to develop a variety of communication skills as well as allowing you the opportunity to meet new and interesting people.

When you take the time to acquire and hone good communication skills you open yourself up to better relationships, more career opportunities, and increased self-confidence. Moreover, you reach higher levels of mutual understanding and cooperation while successfully attaining your goals.

GO GREEN CHAMPION

S SHIVA SHANKAR, Lecturer in English

A man who adored Naturehood,
Like an early bird,
He has sensed the sensitive issue of Himalayas, India's pride,
As Jagadeesh Chandra Bose who discovers "Life in plants",
He observes "Deforestation" is real cause to it,
Having learnt the principle of Buddha of the Land,
Non - Violence is key to Nature's ambience,
He evokes people to cling on to the "cutting tree",
And envisions the plight of Ecosystem,
"please do not touch me with your axe,
I too feel pain! What harm did I do to you,
The one who breaths Oxygen to live,
Alas! Such one is being squeezed of its breath,
This sort of soliloquy Sunderlal Bhaguguna airs,
Isn't his life is bliss full who champions "Chipko - Movement"

THE ART OF A GOOD INTERVIEW

JUVERIA NAAZ, B.Sc III Year

The interview is a two way process of communication where you need to introduce yourself to the company. There are three types of interviews for professional jobs and executive positions like information technology, science and technology, medicine, engineering, agriculture, chartered accountants, company secretaries, business, marketing, sales communicators, management, public relations, civil services etc.

The types of interviews are - (1) Personal interview (2) Subject/ Technical Interview and (3) Group Discussion. In all the three interviews, your intellectual abilities, communication skills, language skills, way of walking into interview hall, initiative and drive etc., will be observed and judged. you must be well prepared and present with an objective of "first impression is the last impression".

Preparation and confidence

Interview is a major obstacle for many job seekers. Although you have the qualifications, experience, and proven track record, you may lose 'better interviews'. so what does 'interviewing better' actually mean? It comes down to you being well prepared and confident. You can answer questions in a way which is acceptable but not necessarily right to the interviewer, and you also know something about potential employer's business and hope to fill the post. These are your basic components of a 'well prepared interview'.

Good preparation instills confidence. The basic approach to an interview is to be well prepared. This means two things-preparing you practically for the interview and gathering knowledge and information you can draw on during the interview.

Continuous learning and practice is essential for a person who seeks employment. You should spend 18 hours per day and do hard work, home work, team work, smart work and net work.

Utilize the facilities that are available and avail the opportunities in developing the knowledge, update the knowledge, preserve the knowledge and apply knowledge.

Do not go to the interview laden down with baggage - psychological as well as physical. Take the bare minimum belonging necessary. Concentrate on the interview at the interview - nothing else.

If you are asked to bring original certificates, references, passport size photos etc. get them ready the day before. Take your interview letter.

Plan to reach the city where the venue of the interview is fixed, a day in advance to avoid last minute tension and reach the venue half-an-hour early on the day of interview.

1. Personal interview

Personal interview plays a critical role in the selection process of the company. Personal interview is conducted by the human resource department of the company. Some of the areas you may be evaluated on the personal interview are:

Communication skills, Reasoning ability, Leadership abilities, Assertiveness, Flexibility, Nurturing ability, Creativity, Ability to receive and give constructive criticism, Stress management, Ability to motivate oneself, Time, resourcefulness and priority management skills, Personality - inner and outer beauty.

Rehears yourself two or three days before attending interview. Build your self-esteem and confidence. This includes your strengths and weaknesses, your accomplishments, reviewing your strong and weak subjects and recording some of the key decisions you have made in your life. You should also review interests, the disappointments you have encountered in the past, your work environment, likes and dislikes, your business and personal values, human values and ethics, your goals, needs restrictions and life style preferences.

2. Subject / Technical interview

Your technical / subject competence, strategies, professional skills, your projects, assignment which you have prepared during your studies, earlier experiences and impressions gained in internship programme, creativity, initiative, drive, interest in the subject and improving knowledge etc., will be tested in depth. Your concepts and mindset will also be judged.

The interview will be handled by a team of technical experts or subject matter specialists of the organization.

3. Group Discussion

Group Discussion is all about communicating with a group of people. Group discussion is not just talking about a given topic or expressing one's version. In academic circles it is popularly known as GD. Normally, in a group discussion, a candidate is tested in terms of group behaviour, communication skills, content collection and leadership attributes. A set of persons brought together to express their opinion and the subsequent exchange of views on an allocated subject is a group discussion.

Group discussions are held as a part of recruitment process, as a part of eliciting views, opinion, ideas on any subject or plan of action, as a part of decision making, problem solving, as a part of reaching a consensus etc. Why group discussions are held? - In the recruitment process, when a large number of candidates are present, group discussions are held for assessing the skills of candidates. So keeping the above mentioned points in mind one can appear in a better way for an interview.

VALUES AND ETHICS IN OUR EDUCATION SYSTEM

FAYEZA NAAZ, B.Com Comp III Year

The country has progressed economically and major steps have been taken to enhance education standards but somewhere along the way, we seem to have lost sight of our traditional values. Now the time has come when we must start molding the character of students to become good citizens.

When you open a newspaper in the morning, most headlines scream about robberies, murder and violence against women, children and elderly. The other set of news relates to corruption, frauds and scams involving crores of rupees. Who commits these crimes?

Most of the culprits are well educated men and women. In the pre-independence era, when few people had access to formal education, most crimes were committed by illiterate people. It was given that educated persons would display civilized behavior, decency, good manners and ethical conduct. With a huge expansion of the education system, the standard as measured by the percentage of marks obtained in examinations has been rising to unprecedented levels. But, unfortunately there is a marked decline in the character, moral values and general behavior of students coming out of schools and colleges.

In most educational institutions, there is a total lack of the concept of human development and nation building in the education process. The emphasis instead, is on money-making and materialism. This has resulted in the gradual erosion of values among people and the body politic. This trend needs to be reversed if India has to survive as a nation and acquire its due place in the world. The only way to arrest this decline is in providing value-orientation in our educational system.

What are values? The term value may mean different things to different people. According to Milton Rokeach: "A value is an enduring belief that a specific mode of conduct or end state of existence is personally or socially preferable to an opposite or converse mode of conduct or end state of existence."

Without going into a debate about the definition of value, it is generally accepted that five universal human values i.e. Truth, Righteous conduct, Peace, Love and Non-violence are directly linked to physical, intellectual, emotional psyche and spiritual facets of human personality. These values are essentially acquired during childhood, first in the home and then at school and college. This is not a new issue. It has been discussed in different forums from time to time. The National Education Policy, 1986, spoke about creating awareness of India's common cultural heritage, social justice and compassion, democracy and egalitarianism, secularism, gender equality, concern for environment, social cohesion and national unity, population and Quality of life, and scientific outlook and spirit of enquiry. It suggested that learning material should be

designed to equip students with the wherewithal to combat social evils like caste and class barriers, religious fundamentalism etc on the one hand and develop a scientific temper and habit of logical, rational thinking on the other.

Unfortunately, very little action was taken to implement this important part of the education policy. We need to take concrete action of framing curricula and development and adaptation of innovative methods to inculcate values and ethics in children. It is not subjects like History, Geography or Science that needs to be taught through dedicated textbooks such as 'moral science'. That would make a dull reading. Indirect method of instruction is more effective in building the character of students. The school atmosphere, the personality and behaviour of teachers is a major factor in developing a sense of values. It must be emphasised that consciousness of values must permeate the whole curriculum and programme of activities in the school and college.

With the availability of electronic media, it should be possible to develop audiovisual capsules based on clippings of films and TV material showing virtues of honesty, integrity, compassion and selfless service. In addition, short films on real life examples from lives of great personalities like Mahatma Gandhi, Mother Teresa and Baba Amte will have much greater impact on young minds than sermons on morality. The programme for value inculcation can be further enriched by organizing visits to homes for destitute children and aged persons to develop values of compassion and kindness. These programmes should also include extension activities and community service by teachers and students that teach dignity of labour and selfless service.

Another aspect of character building is the environment in the home of the child. The most important school for character building is the home. This is where children observe the behaviour of their parents and siblings, which has marked influence in their own behaviour pattern and habits. Values and habits once formed in childhood are difficult to change. Unfortunately, in today's environment, most parents – particularly those belonging to upper and middle class families – have very little time for their children. With both parents having their own career, they are unable to spend significant time with their children who are left to the care of maids or have to fend for themselves. The parents feel their duty is done after they send their children to expensive schools. They forget that it is family habits and traditions that mould the character and emotional behaviour and discrimination between right and wrong conduct.

The child's performance even at school is largely determined by the environment at home. Therefore, parents' involvement in the learning process at school is absolutely essential. There is an increasing need for regular parent-teacher interaction. Through such interactions, parents come to know certain undesirable traits in their child which can be traced to environment and relationship in the family. Once they come to know about it, they may be able to modify their behaviour at home before permanent damage is done to psyche of the child. This interaction should not be casual, limited to exchange of

pleasantries and informing some good points about the child which the parents want to hear. It should be serious and institutionalised interaction with records of issues discussed so that corrective action is taken and progress is meaningfully reviewed in subsequent interactions.

The Govt has introduced the Ethics and Human Values Syllabus in Intermediate and Value Education at degree level keeping in view of the importance of having value based education. These are just a few thoughts for highlighting the need to take urgent steps to check deterioration in values of younger generation. There are endless possibilities of developing innovative methods and techniques for integrating values and ethics in school education. This approach would help in moulding the character of students to become good citizens, while they are being imparted knowledge for their intellectual advancement.

THE EFFECTS OF TECHNOLOGY ON TEENS

NEHA TASKEEN, B.Sc III Year

Modern day technological advancements are constantly seen throughout every aspect of life. Cell phones, portable Internet availability, laptop computers, iPods, mp3 players of every brand, and many other devices, are everywhere. They seem to possess unending possible detriments, but, along with such issues, technology also has positive impacts on today's youth. In some situations, the Internet and iPod prevent sociability, though in others they may be the cause of increased social activity. Overall, modern technology has the capability to bring people together as well as enhance the social abilities of the today's youth; however, if used without discretion, can also create a less interactive generation, frequently depending on technology for contentment.

The immense capabilities of the Internet today are astonishing, and offer many positive opportunities for teens. Primarily, the Internet makes sharing information fast and simple, despite factors that in other cases would prohibit such simple distribution. With the Internet, information can be transmitted and received with ease at any time of the day to and from any number of friends. It is possible to send videos, pictures, papers, projects, and a quantity of other things with the click of a button. The transfer can happen in seconds. The amazing capability of modern day Internet simplifies teenage life, by providing a way to convey knowledge. Another way in which Internet proves positive is by providing a way to keep in touch with friends and family worldwide, or just across town. Whether it's a friend that switched schools and is never around, or a family member in London, the Internet makes it possible to email, instant message, and even video chat. Such qualities of Internet communication bring people together with more frequent contact, boosting sociability and relationships. In addition, the Internet also has the capability to, Since it is not obligatory to reveal physical appearance or social status over the Internet, it grants an opportunity to be a completely new person, who is entirely open and confident. Internet chats, even with mere acquaintances, can supply a chance for socially challenged teens to experience a form of social interaction, in order to create a sense of composure. Modern day Internet advancements not only offer an easier way to share information, but also contribute to sociability by providing a way to communicate with distant friends and family, as well as giving socially challenged teenagers an opportunity for interaction.. iPods have the potential to positively affect today's youth by matching any and every mood with music, resulting in a deeper walk through life, as well as bringing people together by means of musical interest.

The alternative argument is that the Internet can be a significantly negative influence on teenagers, if overused. Constant Internet use detracts time that could be spent with friends and family. Hours wasted away typing useless messages is detrimental to personal relationships with the ones who

really matter. It was discovered through a study that people who use the Internet most often are “spending less time talking with their families...keeping up with fewer friends” It is of no use to spend so much time talking to people over the Internet, when one could just as easily walk down the stairs and spend time with family, or go to see friends instead. and family, while non-Internet users spend on average 381.6 minutes per day with friends and family. Modern day Internet opportunities are decreasing physical interaction and essential quality time. So it is hightime now that we should use internet in a better way for getting information with balancing the day to day physical and family life.

COLLEGE LIFE

RUTH ANGEL, B.A III Year

I didn't know that the happiest moment of my life
happened during my college life
in which made me realized
a lot of things about school life.

At first I thought it would just be a normal life
and I did not expect something happened in disguise.

I thought I'll continue to hide in my beehive,
but it seems that the happenings made me alive!

So, I thank those people who made my college life complete.

The friends in which I can say, brings out the real me,
the family in which completes my family tree,
and the teachers who saw the best in me.

College life was a lot of fun,
though problems come as fast as the cheetah runs,
but its what motivates me to do the best I can
and brought me to the end of my college life.

I WANT TO BE LIKE YOU TEACHER

ISHRAT BEGUM B.Com Comp III Year

Thank you, teacher,
for being my life's role model.

When I consider all you've taught me
and reflect on the kind of person you are,

I want to be like you –
smart, interesting and engaging,
positive, confident, yet unpretentious.

I want to be like you –
well-informed and easy to understand,
thinking with your heart as well as your head,
gently nudging us to do our best,
with sensitivity and insight.

I want to be like you –
giving your time, energy and talent
to ensure the brightest possible future
for each of us.

Thank you, teacher
For giving me a goal to shoot for:
I want to be like you!

ఆమె ఇప్పుడో ఫ్యాషన్ ఐకాన్

.....

నేనిప్పుడో ఫ్యాషన్ ఐకాన్ను

కాసులు రాలే

బ్రాండ్ అంబాసిడర్ని....!

కొలతల పేరుతో కోట్లు గడించే

దోపిడి విన్యాసాలు ఒకవైపు..

మాంసపు ముద్దల్ని వేటాడే

మృగాళ్ళొకవైపు.....

వ్యాపార వస్తువుని చేసి

రేటింగ్ పెంచుకునే రేసుగుర్రాలు

బిలియన్లలో దూసుకుపోతున్నారు

ఔను నేనిప్పుడు ఫ్యాషన్ ఐకాన్ను

కాసులు రాలే బ్రాండ్ అంబాసిడర్ని...!!

మా అయ్య నన్ను ఎదమీద కుంపటంటాడు..

కట్టుకున్నోడు

పిల్లల్నిగనే యంత్రాన్ని జేసిండు..

ఇంటాబయట చెమటోడ్చినా

నా కష్టం నిత్యం దోపిడీ చేయబడుతూనే ఉంది..

నేనిప్పుడో ఫ్యాషన్ ఐకాన్ను

శ్రమదోపిడి నిత్యం నాతోనే మొదలు...!

మూఢనమ్మకాల పేరుతో

సిడెకి కట్టి ఊరేగించిన్రు.....

బస్వినిని చేసి

అంగాంగాన్ని దోచుకుంటుండ్రు..

నేనిప్పుడో ఫ్యాషన్ ఐకాన్ను

చుట్టూ చీకటి ఇంకా మిగిలే ఉంది...!

నా ఆహారం మీద

ఆలోచనల మీద

అజమాయిషీ నడుస్తుంటే

స్వతంత్ర దేశంలో

బానిస బతుకు వెల్లడిస్తున్న దైన్యం నాది
ఔను నేనిప్పుడో ఫ్యాషన్ ఐకాన్ ను
స్వతంత్ర దేశంలో కట్టుబానిసను.....!

-విరలాపురం పుష్పలత
సహ ఆచార్యులు
తెలుగు విభాగాధిపతి

జీవితం

.....

చిరునామా లేని వాక్యంలా
జీవితం చిలక్కొయ్యకు వేలాడబడే ఉంటుంది
చూస్తుండగానే కలలు
అలా మాయమైపోతుంటాయి.....! రాయబడని విషాద గీతికలను
మనసు వల్లెవేస్తుంటే
ఏనాడో దూరంగా విసిరేయబడ్డ జ్ఞాపకాలు
ఒక్కొక్కటిగా తారసపడి
మాయని గాయపు గురుతుల్ని పరచిపోతుంటాయి
చెప్పాల్సిన వాక్యలేవో
లోలోపల పెనుగులాడి
మానముద్రలో అచేతనంగా మిగిలి ఉండగా
అపరిచిత వాక్యాలేవో
కనుల ముందర పోగుపడిపోతుంటాయి..!
చిరునామా లేని వాక్యంలా జీవితం
చిలక్కొయ్యకు వేలాడబడే ఉంటుంది
చూస్తుండగానే కలలు కొన్ని
పరిమళాలను మోసుకొస్తాయి..
చూస్తుండగానే కలలు
అలా మాయమైపోతుంటాయి..!

-విరలాపురం పుష్పలత
సహ ఆచార్యులు
తెలుగు విభాగాధిపతి

తీరం దాటించాలి

.....

ఎటు నుండి వచ్చి తన్నుకుపోతుందోనని
తెగ మదనపడిపోతాం గాని
అది మన వెన్నంటే ఉంటుంది..
మనసు ఊపిరి సలపనీయనవుడు
గుళ్ళు గోపురాలు వదిలేసి
ఓ సారి సృశాన వాటికల్ని చుట్టిరావాలి..!

అక్కడ చివరి మజిలీని చేరిన దేహాలు
ప్రశాంతంగా నిదురపోతుంటాయి..
మంచి సంగీతం విన్నప్పుడు
మంచి వాక్యం విన్నప్పుడు
ఒక్కక్షణం
మనల్ని మనం మరచిపోతాం...!

ఆఖరి నిదుర కూడా అలాంటిదే
అయి ఉంటది..!
బతుకు బండిని మధ్యలో వదిలేస్తే
దేహం పట్టాలపై పొర్లుతూ, నిప్పుల్లో తగలబడుతూ
నీటిలో మునకలేస్తూ ఉంటుంది..

చుక్కని చివరి చుక్క వరకు
కలిపితేనే పజిల్ పూర్తయితది
ఆటుపోట్లు ఎదురైనా జీవన నౌకను
తీరం దాటించాలి..
అప్పుడే మరణం
సూర్యాస్తమయమంత ప్రశాంతంగా ఉంటుంది...

-విరలాపురం పుష్పలత
సహ ఆచార్యులు
తెలుగు విభాగాధిపతి

బానిస స్వేచ్ఛ

అలసిన దేహాలు శక్తిని కూడగట్టుకుని
సవరించుకున్న స్వరంతో
గొంతెత్తిన ప్రతిసారి
సొమ్మసిల్లెలా చిమ్మచీకట్లోకి తోస్తున్నారు
జీవితానికి ముడివేసిన బ్రతుకుల్ని
ఇక్కడే జీవ సమాధి చేసి
ఇది స్వేచ్ఛ భూమి అంటూ
గంభీరమైన స్వరంతో కళ్ళెర్రజేసి
ఒప్పుకోమంటాడు
కష్టంతో కందిపోయిన దేహాల్ని
కాని వాడు అంటున్న నీవు
సుకుమారంగా చెమట చుక్క పట్టకుండా
ఎక్కడ పునాది రాయి పాతినవో చెప్పు
కర్మభూమి బాహ్యంగా
వర్ణ వ్యవస్థతో
రాజ్యమేలుతుంది
ఈ దేశం ఎవరి రక్తంతో
నిర్మించబడిందో వాణ్ణి
ఇంకా అణగదొక్కుతూనే
అంటారనోడ్ని జేసి రెక్కలు విడిచి
వాడి కాళ్ళ ముందు పడేసి
విముక్తి కలిగిస్తున్నా
స్వేచ్ఛగా ఎగిరి పో అంటాడు
ఇప్పుడు నేను
మండుతున్న అగ్నిగోళాని
నా సెగల నుండితప్పించుకోలేవు...!

-పొన్నగంటి ప్రభాకర్
తెలుగు అధ్యాపకులు

నిరుద్యోగినే

పేదరికం బంధువై వచ్చి
మా కంచాలలో
తిష్ట వేసుకొని కూర్చున్నప్పుడు
ఆకలి చుట్టం
మా అమ్మనే ఎక్కువగా ఇష్టపడేది
కన్న బంధం కోసం
పేగుల్లో మంటను
గంజి నీళ్లతో చల్లార్చుకుంటూ
దాన్ని జయించడానికే నన్ను కన్నట్టు
సంబర పడిపోయేదంట
తాను కష్టించిన ఫలితాన్ని
నా జీవితంలోకి ఒంపిన ప్రతిసారి
అలసిన ఆ కనులు ఉపశమనంకై
దీనంగా చూస్తునై
సదువుని పోగేసుకొని నిరీక్షిస్తున్నా
మొలకెత్తిన ఆశయం
నీడనివ్వని మోడై
తగలబడి పోతుంటే
సమాజపు చీదరింపులలో చిక్కి
నలిగిపోయి ఆ
కనబడని గాయాన్ని మోసుకొని
మూగవోయిన గొంతుతో
పలకరింపుల నుండి
తప్పించుకు తిరుగుతున్నా
ఆశలతో కట్టుకున్న గూడు
కన్నీటి ప్రవాహంలో కొట్టుకుపోయింది
ఇంకా నేనెప్పుటికీ నిరుద్యోగినే... !

-పొన్నగంటి ప్రభాకర్
తెలుగు అధ్యాపకులు

శవాల సాక్షిగా

నా దేశం మట్టిపాలై పోతుంది
కరోనాలో కాలిపోతున్న
శవాల సాక్షిగా...
ప్రమాణస్వీకారం చేసుకోవడానికి రాజకీయ
పార్టీలు సిద్ధమవుతుండగా...

మండుతున్న కట్టెను ఆర్పాల్సిన వాడు
దేశం బూడిదై రాలుతున్న
శవాల మధ్యలో స్వేచ్ఛగా, సిగ్గులేకుండా
ఎలక్షన్ ర్యాలీలంటూ అమాయకుల్ని సృశానాలవైపుకు నడిపిస్తున్నాడు

రూపం మార్చుకున్న వైరస్ కంటే
రాజకీయ కీటకాల వల్లే
నా దేశం తగలబడిపోతుంది
ఎందరో సంతోషాలు బూడిదై
ఆశలు మసిబారి పోతున్నవి

ఆర్థిక సంక్షోభంలోకి జారిపోతామని..
అభాగ్యుల ఆర్తనాదాలు వింటూ
నిస్సహా స్థితిలో ప్రాణాలు పోతున్నా...
తప్పుడు లెక్కలతో ఏమార్చుతున్నారు

రోజు రోజుకు పెరిగి పోతున్న శవాల సంఖ్య
ఏ రాజకీయ నాయకుడి మనసును
కొంతకూడా మార్చలేకపోతుంది

మనిషికి -వైరస్ కి మధ్య జరుగుతున్న పోరులో
ప్రభుత్వం మద్దతు కరోనాకే పలుకుతుంది
గుండె ఆగిపోతే గూడు చెదిరిపోతుంది
ఓ మనిషి నిన్ను నీవే నియంత్రించుకో...
నిన్ను నీవే రక్షించుకో....

-పొన్నగంటి ప్రభాకర్
తెలుగు అధ్యాపకులు

వ్యక్తిత్వ వికాసం - ఆవశ్యకత

.....

“ప్రతి ఇంటికి ఒక చిరునామా ఉంటుంది. అలాగే ప్రతి మనిషికి చిరునామా అతని వ్యక్తిత్వం“ వ్యక్తి, వ్యక్తిత్వం, వ్యక్తిత్వ వికాసం-ఈ మూడు ఒక త్రయం. పుట్టిన ప్రతి మనిషి ఒక వ్యక్తి, ప్రతి మనిషికి ఒక వ్యక్తిత్వం ఉంటుంది. దానిని నిరంతరం కాపాడుకుంటూ, అభివృద్ధి పరుచుకుంటూ ఉండాలి. అప్పుడే మనుషులు గొప్ప వ్యక్తులు అవుతారు.

వ్యక్తిత్వం అంటే వ్యక్తియొక్క మంచితనం అని అర్థం. వ్యక్తియొక్క స్వభావం, ఒక తల్లికి ఒక శిశువు పుట్టిన తర్వాత ఆ శిశువు తన ఇంటి నుంచి, తన చుట్టూ ఉన్న సామాజిక పరిస్థితుల నుంచి సంక్రమించిన కొన్ని లక్షణాలను తనలో నిలుపుకొని తన ప్రయత్నం ద్వారా మరికొన్ని విశిష్ట లక్షణాలను సంపాదించుకొని, వాటిని సమన్వయించుకొన్న మూర్తిమత్వమే వ్యక్తిత్వం.

ఏయే అంశాలు మన వ్యక్తిత్వ వికాసానికి తోడ్పడవో, ఏయే అంశాలు తోడ్పడతాయో తెలుసుకోవాలి. మన వ్యక్తిత్వ వికాసానికి మన కులంగానీ, మన మతంగానీ, మన ఆర్థిక పరిస్థితి గానీ, మన పదవి గానీ కొలమానాలు కావు. పెద్ద పదవిలో ఉంటూ ఎవరికీ ఏ మేలు చేయని అధికారి కన్నా, చిన్న పదవిలో ఉంటూ తనకు చేతనైన రీతిలో సామాన్యులకు సహాయం చేసే వ్యక్తి నిస్సందేహంగా గొప్ప వ్యక్తి. అందువల్ల వ్యక్తిత్వానికి కులమత ధనాది అంశాలకు సంబంధం లేదు.

జీవితం ఎప్పుడు సవాళ్ళమయం. నిద్రలేచింది మొదలుకొని ఇంట్లోంచి కాలు బయట పెట్టింది మొదలు, తిరిగి ఇంటికి వచ్చిందాకా మనిషికి ఎన్నో సవాళ్లు ఎదురవుతాయి. సవాళ్లకు సమాధానం చెప్పడం వాటిని ఎదుర్కొని పరిష్కరించుకోవడం గొప్ప వ్యక్తిత్వం.

గొప్ప వ్యక్తులకు గొప్ప సామాజిక స్వప్నం ఉండాలి. మనం నివసిస్తున్న సమాజం నిన్నటి కన్నా ఇవాళ, నేటి కన్నా రేపు మరింత మెరుగైన సమాజంగా, మరింత ఆరోగ్యకరమైన సమాజంగా, గౌరవనీయమైన సమాజంగా, అత్యధికులకు నివాసానుకూలమైన సమాజంగా రూపొందాలనే తపన ఉన్న వాళ్ళే గొప్ప వ్యక్తులు. అలాంటి సమాజ నిర్మాణంలో భాగస్వామి కావాలి.

గొప్ప సమాజ నిర్మాణం పట్ల నిబద్ధత కలిగి ఉండటమే కాక, దాని నిర్మాణంలో నిమగ్నం కావాలి. మూఢాచారాల నిర్మూలనలో భారత స్వతంత్ర సంగ్రామంలో అనేక ఉద్యమాలలో సిద్ధాంతాలు చేయడమే కాక, వాటిని ఆచరించడంలో జీవితాలను అంకితం చేసిన వాళ్లు ఎందరో చరిత్రకెక్కారు. వాళ్ళ వ్యక్తిత్వాలు మహోన్నతమైనవి. ఆ బాటలో మనం నడవగలిగితే మనము గొప్ప వ్యక్తులం కాగలం. నిబద్ధతా నిమగ్నత వల్లనే మన వ్యక్తిత్వాలు వికసిస్తాయి.

“ఇతరుల భుజాల మీద నడిచి పోయి

మన పని జరుపుకోవడం వ్యక్తిత్వ వికాసం కాదు

అందరితో భుజం భుజం కలిపి

అందరి క్షేమాన్ని సాధించటం నిజమైన వ్యక్తిత్వ వికాసం”

-యం. సునీత

తెలుగు అధ్యాపకురాలు

అమ్మ యాదికొస్తే

.....

అమ్మ...నీవు యాదికొచ్చిన యాల
కంటికి మనసుకు ఏసిన దారి కూలిపోతది
ఎన్నోద్దలు దాటిన
ఎదగట్టున నీ చేతివేళ్ళ తడిస్పర్శ
నా నుదిటిన గాలై వీస్తది

నీవు వాంపిపోయిన కష్టాలతేనే
నన్ను ఒక మన్నిగా నిలబెట్టింది
నీవు సద్దిబువ్వలో
కారంపొడిగల్పి తినిపించిన మాటలే
సాటొళ్ళపై చూపించే సానుభూతైంది

అమ్మ... నేను ఎన్ని సద్దులు సద్దినా
నీవు ఏసే ముగ్గులో నేలరాలే సుక్కనైతుంటి
అచ్చరం ముక్కరాకున్న ...
అంతరాలెరుగని తల్లివి
మాట మాటకు మనసు నిండ
పేమ కుండను పల్లగొట్టి
ఉడ్డు పేగులను సల్లగా జేస్తుంటివి

యాలకు కూడులేకున్న
ఇమానంగా బత్తిన తల్లివి
నిన్ను ఎంతమంది ఎగతాళి జేసిన
సిన్లిన కొంగుల గట్టుకొని
కట్టానికి నడుం బిగిస్తుంటివి..
చెమట సుక్కలతోన ఎగతాళిని గడ్డి
మొకంమీద తుపుక్కున ఉమిచ్చి
భూతల్లి పాదాలను మొక్కుతుంటివి...
మాయమ్మ . ఎవరి కీడు గోరని అంబ్యాద తల్లి
పూటకు ఎల్లనినాడు
ఉన్నోళ్ళ రోట్ల జొన్నలొడ్లు దంచి
మా కడ్పులనిండ గంజై పారేది

మాయమ్మ ...గుడ్సెల వెంచిన
గుండెనిండ పేమని తోటోళ్ళకు పంచమన్నది
ఎవరు మా కీడెంచిన..
మేలును పంచి తోడుండమన్నది
అమ్మ యాదికొస్తే..కన్నీళ్ళేగాదు
కర్తవ్యాన్ని గూడ బోధించిపోతది

-బోల యాదయ్య
తెలుగు అధ్యాపకులు

పాలమూరు పాటల తోట

.....

పాటలకు నడ్డు దిప్పుడు నేర్పి
జీరగొంతు నిండ
జనం గుండెనప్పుడై పల్కినవు
ప్రకృతితో జాన్తానం ఆడి
పల్లెల నిండ
పాటలపుట్టె పగిలినవు
బల్సినొళ్ళకు బడుగుల బాధలు దెల్పి
కైతలతో మాటలతో సుంకుదీసినవు

పొద్దెప్పొద్దుకు సుట్టమై
అడ్విపూల మొకం గడ్డినవు
మొరంరాయిని, మొదుగాకులను
తంగేడు సోకును, జిల్లెడు పాలను
పసురాలను ,పారె సెలిమేలను
తుమ్మముండ్లను కలంకండ్లను జేసి
రాతి మన్నులపై పల్లెగంధమై పారినవు

ఎంకన్న ఏడుంటే ఆడ
అచ్చరాలు అడ్విపూల వోనై కురుస్తయి
ఎంకన్న గొంతెత్తి పాటనందుకుంటే
నేలమీది తనువులన్నీ
నిలువెళ్ళ సిగమూగుతయి

అతని సుట్టు ఇప్పుడు
ఎన్నో ప్రశ్నలు నోరు దెర్చుకోని జూస్తున్నయి
అతని కలం... నడుస్తున్న కాలంకట్టమీద
చెరగని సంతకం జేస్తదో
కూసున్న పీఠమీద కునుకు దీస్తదోనని

ప్రకృతి అందించిన తాత్వికుడా
పొద్దుసుట్టు పాటల నురగలను అడ్డి
మైమరిపించే అక్షరమాంత్రికుడా

నీ స్వరమెప్పుడు జనగాత్రమై రగలాలి
ఎన్ని ప్రశ్నలు నిన్ను సుట్టుముట్టిన
ప్రజలపాటే నీ నోటిమాట గావాలే
ఎంకన్న... నీవు ఏడున్న
గంతులేసి గిర్రునదిగే
ప్రజల ప్రశ్నవు గావాలే..

-బోల యాదయ్య
తెలుగు అధ్యాపకులు

ఇగురం దంట్లు అవ్వ తాత

.....

ఏ ఇంట్లైనా పెద్దమన్నలుండాలే
అప్పుడప్పుడు కూలిపోతున్న
బతుకసెట్టును సక్కగా నిలబెట్టనిక్కె

పక్కింటోళ్ళు
కంట్లో మన్నువోసుకున్నప్పుడల్లా
కరిగే తేనేసుక్కలై రాలనిక్కె
ఇంట్ల ఒక్క పెద్దపానమన్న ఉండాలే

ఏమిదెల్వని పొట్టెగాళ్ళకు
ఇగురం నేర్పనిక్కె
సుట్టనంటించే తలపాగ పెద్దదిక్కు
గుడ్డెల గండదీపమలై ఉండాలే

అమ్మతనం దెల్వని ఆడబిడ్డలకు
ఒందునం నేర్పనిక్కె
ఇడ్పులకు మూలసుక్కలై పూసే
ముసలవ్వ ముసిముసి నవ్వులుండాలే

గిప్పుడు... పెండ్లెందే తడువు
ఒంటి కాపిరం దేవులార్దరు
వంతులేసుకోని..
అమ్మ నాయినను పంచుకుంటరు
రెక్కలిడ్పుకోని సాదిన పానాలు
బుక్కెడు బువ్వకు కావలుంటరు

మాటలరాళ్ళతో
వాళ్ళ మన్ను కుండను పల్లగొట్టిన
మీ జానేడు పొట్టనే జూస్తరు

మీరు వాళ్ళ కడ్పును గాల్సిన
మీ కండ్లల నీళ్ళను రానీయరు

కాకరిచ్చి ఉమ్మిచ్చి కాళ్ళతో తన్నిన
కప్పుల మీమ్ము దాసుకుంటరు
ప్రేమను తెంపిపారేసిన
పేగుబంధమై అల్లుకుంటరు

ముసలోల్లకు దుక్కమోస్తే
ఇంటిగోడలను జారుకుంట
సీకట్ల వాళ్ళ నీడతోనే
గోడు ఎల్లబోసుకుంటరు
కన్నీటి బొట్లతో
ఎదల దట్టుకున్న బాధనంత
సీరకొంగులోనో, పంచెఅంచులోనో దాస్తరు
అవ్వ తాతలు వాడిపోని
ఇగురం దంట్లు
కండ్ల వెట్టుకొని జూస్తే
ఇంటినిండ ఎన్నెలై పూస్తరు
బుక్కెడు మెత్తులకు నోయక
అనాధాశ్రమాలకు గెంటేస్తే..
అక్కడ ..రేపటి కొత్తసుట్టాలు మీరైతరు

-బోల యాదయ్య
తెలుగు అధ్యాపకులు

జీవితం

.....

జీవితం..

అందరికి ఒక్కటే

ఒక్కొక్కరికి ఒక్కొక్కలాగ

పట్టెడన్నం కోసం

పుట్టుక నుంచే కష్టాలను మోస్తూ...

విధిరాతను మార్చలేక

ముకుమ్మడి బ్రతుకులు

ఆకలితో మగ్గిపోతున్నాయి

ఉన్నవాడికి లేనివాడికి మధ్యన

పెద్దతేడా..

కరెన్సీ కాగితమే...

కాలాలు మారుతాయి

రుతువులు మారుతాయి

మనుషుల మధ్య

కలిమి లేముల

అడ్డుగోడలు మాత్రం మారవు...

పుస్తకాల ప్రపంచంలో

రచించుకున్న కలలు

ఎన్నడు తీరునో...

ఎందాక ఈ జీవితం పయనించునో..

ఈ జీవితమే ఒక నిశ్శబ్ద యుద్ధం

యం.డి ఆఫ్రిన్

MPCS డిగ్రీ మొదటి సంవత్సరం E/M

ఎన్నెన్నో అందాలు

.....

నిండు సూర్యోదయంతో

కోడి కూతలు

నీటిలో తెలియాడె పద్మాలు

ఆకర్షిస్తున్న ప్రకృతి అందాలు

మిట్ట మధ్యాహ్న వేళ

చెరువు నీళ్ళతో దాహం తీర్చుకునే దుప్పిలు

ఆకలిని తరిమే ప్రకృతి ఫలాలు

విశ్రాంతినిచ్చే చెట్లనీడలు

ప్రకృతి ప్రసాదించే వరాలు

సూర్యస్త సమయాలు..

కిలకిల నవ్వులతో పక్షులు ఆడే ఆటలు

సాయంకాల సంతోష సంద్రపు అలలు

అందాలపుష్పాల పరిమళం వెదజల్లె ప్రదేశాలు

పండువెన్నెలతో

ఆకాశం విచ్చుకుంటున్న కలువ మొగ్గ

రాత్రి చుక్కలతో భూమంత సంబరం

ప్రకృతి పచ్చగుంటెనే..

మనిషైన జంతువైన

నేలమీద

జీవమై బతుకుతది...!

-యం.రేణుక

MPCS మొదటి సంవత్సరం

ఎన్టీఆర్ మహిళా డిగ్రీ కళాశాల

మహబూబ్ నగర్

ఓ పల్లెటూరి ఆడపిల్ల కథ

ఈ భూలోకానికి ఓ ఆడపిల్లను పరిచయం చేసిన ప్రతి ఒక్క తల్లి తండ్రులకు నా పాదాభివందనాలు. ఒక తల్లి గర్భంలో రక్తపు ముద్దలా జీవం పోసుకున్న ఆ జీవి తల్లితండ్రులకు చెప్పలేనంత ఆనందంను తీసుకొస్తుంది. అలా తొమ్మిది నెలల తర్వాత తల్లిగర్భంలో ఆ చీకటి ప్రపంచంలో నుండి అమ్మను పురిటి నొప్పులతో బాధపెడు తున్న, ఐన అమ్మా నా బిడ్డను క్షేమంగా తీసుకురావాలని ప్రేమతో ఈ భూమీదకి ఆబిడ్డ వచ్చినవేళ అమ్మానాన్నల ఆనందం వెలకట్టలేనిది.

ఒక ఊరిలో ఓ చిన్న కుటుంబం అమ్మ నాన్న ముగ్గురు ఆడపిల్లలు. చాలా పేద కుటుంబం. పెద్ద అమ్మాయి ఏడు సంవత్సరాల వయస్సులో ప్రాథమిక పాఠశాలకు పంపారు. అప్పుడు తెలిసి తెలియని వయస్సులో ఆటలు, పాటలు, అల్లర్లు చేసి సంతోషంగా ఉంది. అలా 5వ తరగతి వరకు చదివింది. తర్వాత మెల్లమెల్లగా 10-12 సంవత్సరాలు రాగానే పక్కింటివారి పిల్లలతో పోల్చడం మొదలెడతారు ఇంట్లోవాళ్లు. ఫలనా వాళ్ళపిల్ల ఆ పని చేస్తుంది. ఈ పని చేస్తుంది. నువ్వు కూడా వాళ్ళలా పని చేయాలి అని అంటారు. ఆ అమ్మాయి వినకుండా మొండికేసి హై స్కూల్లో చేరి మిగతా చదువు చదువుతుంది. అప్పుడప్పుడు మధ్యలో బడి మానేసి పొలం పనులకు తీసుకెళ్లే వారు ఆ అమ్మాయిని. ఇష్టం ఉన్న లేకపోయినా కొట్టి మరి తీసుకెళ్లే వారు. కానీ ఆ అమ్మాయికీ చదువుపై ఆసక్తి, తెలివైనది, మంచి జ్ఞానంతో బడిలో నిర్వహించిన ఏ పోటీలలో ఐన ముందుండేది.

ఆ అమ్మాయి బాల్యదశనుండి కౌమార దశకు రాగానే ఇంట్లో చదువుమాన్పించి ఇళ్లు, పొలం పనులు నేర్పించాలని ఒకనెల బడికి పంపారు. కానీ ఆ అమ్మాయి చదువుపై ఇష్టంతో బడి టీచర్ల సాయంతో తల్లిదండ్రులను ఒప్పిస్తుంది. అలా ఎవరూ ఏమన్నా పట్టించుకోకుండా పదవ తరగతిలో మంచి మార్కులతో మండలంలోనే జిల్లా పరిషత్ ఉన్నత పాఠశాల నుండి టాప్ ర్యాంకర్ గా పేరు సంపాదిస్తుంది. తల్లిదండ్రులిద్దరూ సంతోషపడతారు. అలా కొన్ని రోజులయ్యాక ఇరుగుపొరుగు వాళ్ళు మీ అమ్మాయికి పెళ్లి చేయరా అన్న మాటలు మొదలౌతాయి. ఇంకా ఆ ఆడపిల్లా... వేదనా....

ఆ అమ్మాయి మార్కులను చూసి తల్లిదండ్రులు కొన్నిరోజులు సంతోషిస్తారు. తర్వాత వచ్చిన మార్కులు, చదివిన చదువు చాలు పెళ్లి చేసుకోమంటారు. ఎందుకంటే పదోతరగతి పూర్తి అవగానే పల్లెటూర్లో ఇరుగుపొరుగు వాళ్ళు పెళ్లిళ్లు చేయాలనే ఆలోచనలో ఉంటారు. వేరే వాళ్ళు చదివిన ఓర్వలేరు.

ఆ అమ్మాయి నాకు పెళ్లి వద్దంటోంది. చదువుకుంటా అంటుంది. ఇంట్లో వాళ్ళు నీలా ఇంకా ఇద్దరున్నారు. ఇలా అందరినీ చదివించడం మా వల్ల కాదు అని పెళ్లికి ఒప్పించడానికి ప్రయత్నిస్తారు. అప్పుడు ఆ అమ్మాయి ఇప్పటి వరకు నేను ఉచితంగానే చదివాను. ఇకపై కూడా ఖర్చు చేయకుండానే చదువుతా అని బ్రతిమలాడి చివరికి ఒప్పిస్తుంది. అలా రెసిడెన్షియల్ కాలేజీలో సీటు సంపాదించి ఉచితంగానే చదువుతూ ఉంటది. ఊర్లో ఎవరికైనా ఫ్రీ సీటు వచ్చింది అంటే ఓర్వలేరు. ఇరుగుపొరుగు వాళ్ళు మనఊరులో ఎవరితోనో సంబంధం పెట్టుకుంది. ఇప్పుడేమో ఊరుకాని ఊరికి పంపారు. అక్కడ ఏం చేస్తోందో అని హేళనగా మాట్లాడి పెళ్లిచేస్తే ఈ ఆడపిల్లల భారం తగ్గిపోతుంది. ఇంకా మనకేం ఉద్యోగాలు వస్తాయా? అని రెచ్చగొట్టేస్తారు. ఈ విషయాలన్ని తెలుసుకొన్న ఆ అమ్మాయి నేను చేయని పనులకు నాపై నిందలు మోపారు. దీనికి కారణం నా చదువా..? లేక ఆడపిల్లగా పుట్టా

డమా..? అని కుమిలికుమిలి ఏడ్వని రోజులు లేవు. అప్పుడు ఒక టీచరు నువ్వు తప్పు చేయనంత వరకు ఎవరికి బయపడొద్దు, నువ్వే ఈ విధంగా ఐతే మీ అమ్మ నాన్న మీ చెల్లెళ్ళు పరిస్థితి ఎలా మరి అని తనలో ఒక కొత్త ధైర్యాన్ని నింపింది ఆ టీచరు. బాగా చదివి కాలేజీలో మూడవ స్థానంలో నిలిచింది. అప్పుడు ఆ అమ్మాయి నేను మా అమ్మ నాన్నలకు భారం కాకుండా, వాళ్ళకి నా వల్ల ఎలాంటి ఇబ్బందులు లేకుండా చదువు చదివి ఒక ఉద్యోగం సంపాదించి, వాళ్ళకి ఏ కష్టంరాకుండా ఓ కొడుకులా భరోసా ఇవ్వాలనే కసితో చదవాలి అనుకుంటుంది.

అమ్మ నాన్న వద్దన్నా పన్నెండు వరకు చదివావు. ఇరుగుపొరుగు వాళ్ళు నీ మీద నిందలు మోపి బయట మా పరువు తీస్తున్నారు. మనకు అవసరమా బిడ్డా.. పెళ్ళి చేసుకో అని ఇంట్లో వాళ్ళే తన ధైర్యాన్ని, ఆత్మవిశ్వాసాన్ని లక్ష్యాన్ని నేలకూల్చే సమయంలో ఓ అన్న, తమ్ముడు తోడులేని ఓ ఆడపిల్ల ఏం చేయాలి?

తన చదువు ఆగిపోతుంది అన్న భయంతో ఆ అమ్మాయి తల్లిదండ్రులకి తన గురించి, ఏం చేయాలనుకుంది, ఏం కావాలని అనుకుంటోంది అన్ని చెప్పి వాళ్ళని పై చదువులకు ఒప్పిస్తుంది. మనం బాగుపడిన, చెడిపోయిన, నవ్వినా, ఏడ్చినా ఓర్వలేని ఈ సమాజం మాటలు వినకండి అని వాళ్ళలో నమ్మకాన్ని ధైర్యాన్ని కలిగేలా చేస్తుంది. మంచి మార్కులు ఇంటర్ లో రావడంతో ఒక మంచి డిగ్రీ కాలేజీలో సీటు వచ్చింది. అప్పుడు తనకు సమయం లేదని, ఎలాగైనా సరే తనపై ఆరోపణలన్ని చెరిపేయాలని, నేనంటే ఏంటో వాళ్లకు తెలిసేలా చేయాలని ఆ అమ్మాయి చాలా ఒడిదుడుకలను, కష్టాలను ఎదుర్కొని తన తల్లిదండ్రులకు కూడా తెలియకుండా తనలోనే దిగ మింగుకుని డిగ్రీ చేస్తూ బ్యాంక్ కోచింగ్ తీసుకుంటుంది. డిగ్రీ పూర్తి అవగానే తనకున్న టాలెంట్ తో ఒక బ్యాంకులో నెలకు 30 వేల జీతంతో ఉద్యోగం చేసి తన మొదటి జీతాన్ని అమ్మ నాన్నల చేతుల్లో పెడుతుంది. అప్పుడు ఆ తల్లిదండ్రులు శభాష్ రా బిడ్డా... అన్న మాట నిలబెట్టుకున్నవు అని అనగానే ఆ అమ్మాయి తను పడ్డ కష్టాలూ... బాధలూ అన్ని మరచిపోయింది. అమ్మ నాన్నలు నాకిచ్చిన ఈ జీవితానికి, నేను ఇచ్చిన ఈ సంతోషం ఈ జన్మకి చాలనుకుంటుంది. అందుకే ప్రతి ఒక్కరిని కోరుకునేది ఏంటంటే... దేవుడు మనకు ఒకే ఒక్క మానవజన్మని ఇచ్చాడు. మరో జన్మ అంటూ ఉందో లేదో మనకు తెలియదు. అందుకని మనల్ని కని, పెంచినా తల్లిదండ్రులను అర్థం చేసుకొని, వాళ్లకు మనపై నమ్మకాన్ని, ధైర్యాన్ని కలిగేలా ప్రవర్తించండి. జీవితంలో అబ్బాయి కన్న అమ్మాయి స్థిరపడితేనే తల్లిదండ్రులు ఎక్కువగా ఆనందపడతారు.

ఈ సమాజంలో ఏ ఒక్కరూ కూడా ఒక ఆడపిల్లను నిందించడానికి ముందు ఆలోచించేలా మన జీవితాన్ని మార్చుకోవాలి.. ఎవరిపై ఆధారపడకుండా తన కాళ్లపై తాను ఈ ప్రస్తుత సమాజంలో బ్రతకగలగాలి అని కోరుకుంటూ...

ఆడపిల్లల సుఖం కోరే ఓ.... సాటి ఆడపిల్ల.....

-బి. కృష్ణవేణి

MPCS మొదటి సంవత్సరం

నిత్య సాధన

.....

విద్య యొక్క లక్ష్యం ఏమిటంటే ...బాలలు, యువత తమ జీవితమంతా ఏదో ఒకటి నేర్చుకుంటూ నిత్య విద్యార్థిలా ఉండటమే. అలా చేయాలంటే మొదట వారి గురువులకు కూడా నిరంతరం నేర్చుకునే లక్షణం ఉండాలి. ప్రస్తుత పోటీ ప్రపంచంలో ఏ రంగంలోనైనా రోజు కొత్త మార్పులు సంభవిస్తున్నాయి. వాటన్నింటినీ క్షుణ్ణంగా తెలుసుకోగలిగిన వ్యక్తే విద్యార్థులు తమను అడిగే ప్రశ్నలన్నింటికి సరైన సమాధానం చెప్పగలుగుతాడు.

గురు బ్రహ్మ, గురు విష్ణు.. అని చెప్పుకునే గురు కులాల నాటి రోజులు ఇప్పుడు లేవు. గురువులు అంటే అధ్యాపకులు. విద్యార్థుల సంబంధాలు కూడా పూర్తిగా మారిపోయినాయి. అతి చురుగ్గా ఆన్లైన్ విజ్ఞానంతో పాటు అనేక రకాలుగా జ్ఞాన సముపార్జన చేస్తున్న విద్యార్థులు కురిపించే ప్రశ్నలకు తగిన జవాబులు చెప్పలేక కేవలం గైడ్లను టెస్ట్ పేపర్లనే నమ్ముకున్న ఉపాధ్యాయులు, అధ్యాపకులు నేటి సమాజంలో మనకు చాలామంది కనిపిస్తారు. అలాంటి విద్యార్థుల సందేహాలు తీర్చేందుకైనా గురువులు సైతం నిరంతరం విజ్ఞాన సముపార్జనలో ముందుండా ల్పిందే. తనకు తెలియనివాటిని తెలుసుకుని విద్యార్థుల సందేహాలు నివృత్తి చేయటం, తాను నేర్చుకొని లేదా తెలు సుకొని చెప్పున్నట్లుగా విద్యార్థులకు తెలియజేయడం అవమానకరమైన విషయమేమీ కాదు సరికదా తమ కోసం టీచర్ కష్టపడుతున్నట్లు తెలిస్తే విద్యార్థులు కూడా సంతోషించి గౌరవిస్తారు.

“ఏదైనా ప్రశ్న అడిగినవాడు ఐదు నిమిషాలే (దానికి సమాధానం తెలుసుకునే వరకు) అజ్ఞానిబీ అడగనివాడు జీవితాంతం అజ్ఞానే. ఇది ఇటు విద్యార్థులకు అటు అధ్యాపకులకు వర్తిస్తుంది. చదువుకొని పట్టాలు పొంది ఉద్యోగాలు సంపాదించినంత మాత్రాన మనం సంపూర్ణ జ్ఞానులం, విద్యావంతులం అయిపోలేము.

నేర్చుకున్న దానికి నిరంతరం సాన పెట్టాల్సిందే. కొత్త సంగతులు తెలుసుకోవాల్సిందే. ఈ కొత్త విషయాలు ఎక్కడినుండైనా, ఎవరి నుండైనా స్వీకరించేందుకు మన హృదయ కవాటాలు ఎల్లప్పుడూ తెరిచి ఉండాల్సిందే.

“ఆనోభద్రా క్రతవో యాస్తు విశ్వతః”

(మంచి భావాలు అన్ని వైపుల నుండి రావాలి, వ్యాపించాలి) అందుకు అంగీకరించకుండా పాత పద్ధతులే కొన సాగిస్తూ పోతే తోటివారి, కింది వారి గౌరవం కోల్పోతాం. పోటీలో వెనకబడి పోతాం.

గురువైతే విద్యార్థుల ముందు చులకనైపోతాడు. అంతేకాదు, పిల్లలు తమ స్థాయిని తమ కళ్ళముందే మీరిపోతే భరించలేక ఒత్తిడి మరియు ఆత్మన్యూనతకు గురి అవుతారు.

అందుకే ఇవాల్టి పోటీ ప్రపంచంలో మనం ఒక లక్ష్యాన్ని చేరుకొని అక్కడ ఆగి పోవాలంటే కుదిరే పనికాదు. సానపెట్టనికత్తి తుప్పుపట్టినట్లే, నిత్యసాధన లేనిదే ఎందులోనూ ముందుకు పోలేమని గుర్తుంచుకొని ఆ దిశగా నడవాల్సిందే.

—చింతలపల్లి రాఘవేంద్ర

తెలుగు అధ్యాపకులు

నేర్చుకోదగిన నాయకత్వ లక్షణాలు

.....

మనిషి సదా విద్యార్థి. నిరంతర సాధకుడు. ఒక మంచి విషయాన్ని ఎవరి నుండైనా లేదా ఎక్కడి నుండైనా నేర్చుకోవటానికి సదా సిద్ధపడి ఉండాలి. ఆ క్రమంలో పక్షుల నుంచి, ప్రత్యేకించి గద్ద (Eagle) నుంచి మనం నేర్చుకోదగిన నాయకత్వ లక్షణాలు ఎన్నో ఉన్నాయి. అందులో.....

గద్దలు ఆకాశంలో ఒంటరిగా అత్యంత ఎత్తులో ఎగురుతాయి. అవి వేరే పక్షులతో కలవవు. దీన్ని మనకు అన్వయించుకుంటే...సంకుచితంగా ఆలోచించి మనలను కిందికి లాగే మనస్తత్వం గలవారితో దూరంగా ఉండటం మంచిది.

గద్దల దృష్టి చాలా సునిశితంగా ఉంటుంది. అవి 5 కిలోమీటర్ల దూరంలో గలవాటి మీద కూడా ఖచ్చితంగా దృష్టి కేంద్రీకరించగలవు. ఎన్ని అడ్డంకులు వచ్చినా తన దృష్టిని లక్ష్యం మీది నుంచి మరల్చకుండా ఎంతసేపైనా వేచి ఉండి పట్టుకుంటుంది. అలాగే మనం కూడా మన లక్ష్యాలు చేరుకునే దారిలో ఎన్ని అవాంతరాలు వచ్చినా (Hurdles and hindrances) చెదరకుండా దాన్ని అందుకునే వరకు కృషి చేయాలి. అడవికి రాజైన సింహం కూడా నేను బలమైన దాన్నని అడవికి రాజునని నోరు తెరుచుకుని కూర్చుంటే ఏ జంతువు (వేట) దాని నోట్లో వచ్చి పడదు. పంజా విసరాల్సిందే వేటాడాల్సిందే. గద్దలు చనిపోయిన జీవుల్ని తినవు. తాజాగా ఉన్నవాటినే అంటే అప్పటికప్పుడే చనిపోయిన వాటినే లేదా తాము వేటాడిన వాటినే తింటాయి. (Hindu Speaks an science ...లోని articles ఆధారంగా) దీని ద్వారా మనం నేర్చుకోదగినది ఏమిటంటే-గత విజయాలను చూసుకుంటూ మురిసిపోతే సరిపోదు. కొత్త లక్ష్యాల వైపు దృష్టి పెట్టి, గతాన్ని ఒక పాఠంగా తీసుకొని ముందుకెళ్లాలి (Success is not a destination, it is a journey) గద్దలు తుఫాన్లు వస్తే ఎంతో సంతోషిస్తాయి. కాదు ఆనందిస్తాయి. తుఫాను గాలుల ఆధారంగా మరింత ఎత్తుకు ఎగురుతాయి. మబ్బుల్ని దాటి మరింత పైకి చేరుకుని ఎత్తును ఆస్వాదిస్తాయి. మిగిలిన పక్షులు తుఫాను సమయంలో చెట్ల కొమ్మలు, ఆకుల్లో తలదాచుకుంటాయి. దీని ఆధారంగా మనం నేర్చుకోవాల్సిందేమిటంటే-ఎన్ని సవాళ్లైనా ధైర్యంగా ఎదుర్కొని మరింత బలం చేకూర్చుకోవాలి. జీవితంలో ఎదురయ్యే ఆటంపొట్ల ద్వారా రాటుదేలి ఇంకా గొప్ప ఎత్తులకు (ఉన్నత స్థానాలకు) ఎదగాలి. ఎంత ఎదిగినా ఒదిగి ఉండాలి. గద్దలు తమ పిల్లలు కొంచెం పెద్దవి కాగానే వాటి గుళ్లలో ఉండే మొత్తటి గడ్డి ఆకులు తొలగించేస్తాయి. ఆ సౌకర్యాన్ని కోల్పోయిన పిల్లలు అక్కడ ఇబ్బందిగా ఉండటం వల్ల త్వరగా ఎగరటం నేర్చుకుని గూడు వదిలి వెళ్లిపోతాయి. మనం కూడా సౌకర్యంగా ఉన్నచోటు వదిలి వెళితేనే కొత్తవి నేర్చుకొని వృద్ధి సాధించగలుగుతాము. పెద్దవయ్యే కొద్ది గద్దలు తమ పాత ఈకలను, గోళ్లను, ముక్కును, కష్టపడి వదిలించుకుంటాయి. లేకపోతే వాటి మనుగడే ప్రశ్నార్థకంగా మారుతుంది. ఆ తర్వాత అవి రాజు లాగా దర్జాగా చాలా సంవత్సరాల కాలం జీవిస్తాయి. అదే విధంగా మనం కూడా పనికిరాని పాత బూజుపట్టిన ఆలోచనలు, అలవాట్లు, భావాలు, వదిలించుకుంటేనే కొత్త దారుల్లో ప్రయాణించే గలుగుతాం. ఈ విధంగా ఇతర జీవుల నుంచి కూడా మనం నేర్చుకోగలిగిన లక్షణాలు ఎన్నో ఉన్నాయి.

-చింతలపల్లి రాఘవేంద్ర

తెలుగు అధ్యాపకులు

प्रेरणा उद्धारण

H. ANJALI, B.Sc BZC II Year

*माँ

की दुआ वक्त तो क्या
नसीब भी बदल देती है।

*हमारे सारे सपने हकीकत हो
सकते है !

अगर हम उनके पीछे भागने का
साहस पैदा कर लें।

*जब मेहनत करने

के बाद

भी सपने पुरे नहीं होते !

तो रास्ते बदलिए !!

सिद्धांत नहीं।

क्योंकि पेंड भी हमेशा !

पत्ते बदलते है जड़ें नहीं।

*कल खो दिया आज के लिये !

आज खो दिया कल के लिये !!

कभी जी ना सके हम आज !

आज के लिये।

बीत रही जिंदगी !

कल आज और कल के लिये।

*जीवन में सफल होना
है तो पांच
वाक्यों को कचरे के
डिब्बे में
डाल दो !!
लोग क्या कहेंगे ?
मुझसे नहीं होगा !
मेरा मूड नहीं है !
मेरी किस्मत खराब है !
मेरे पास टाइम नहीं है।

*स्वभाव रखना है तो
उस दीपक की तरह
रखो
जो बादशाह के महल में
भी
उतनी ही रोशनी देता है
जितनी गरीब की झोपड़ी
में।

*कामयाब लोग अपने
फैसले से
दुनिया बदल देते हैं और

नाकामयाब लोग दुनिया
के डर से
अपने फैसले बदल लेते
हैं।

* वक्त भी सिखाता है
और गुरु भी
.....
दोनों में फर्क सिर्फ
इतना है कि
गुरु सीखा कर
इम्तिहान लेता है
और
वक्त इम्तिहान लेकर
सिखाता है।

*ऐ उम्र !
कुछ कहा मैंने, पर
शायद तूने सुना नहीं ,
तू छीन सकती है बचपन
मेरा,
पर बचपना नहीं
!!

प्रेरणा उद्धारण

P.AKHILA, B.Sc.BZCA

1 . तस्वीर के रंग
चाहे जो भी हो!!
किन्तु
मुस्कान का रंग हमेशा
खूबसूरत ही होता
है!!

नहीं समझती !!

2. किसी को हराना बहुत
आसान है
लेकिन किसी को जिताना
बहुत
कठिन होता है !

3. नसीब जिनके ऊँचे और
मस्त होते हैं ,
इम्तेहान भी उनके
जबरदस्त होते हैं
..... !

4. सफलता पाने के लिए हमें
पहले विश्वास करना होगा
की हम कर सकते हैं !!

5. यूँ ही नहीं होती,
हाथ की लकीरो के आगे
उँगलियाँ,
रब ने भी किस्मत से पहले
मेहनत लिखी है

6. दुनिया को अवसर
वो लोग बदल देते
हैं, जिन्हे दुनिया
कुछ करने लायक

कविता

VAISHNAVI, B.Sc MPCs

पेड़ लगाओ, पेड़ लगाओ !
हरा भरा जीवन बनाओ !!
छाया ये हमको देते है !
फल ये हमको देते है !!
बाढ़ से हमको बचाते है !
प्रदूषण दूर हटाते है !
हम भी पेड़ लगाएंगे !!

बारी-बारी ऋतुएँ आती
अपनी छटा यहाँ दिखलाती
फल-फूलों से भरे बगीचे
चिड़ियाँ मीठे गीत सुनाती,
देश मेरा यह सबसे न्यारा
कितना सुंदर, कितना प्यारा !!

माँ पापा बिन दुनिया सूनी
जैसे तपती आग की धूनी
माँ ममता की धारा है
पिता जीने का सहारा है !!

लड़कियाँ चिड़ियाँ होती है
पर पंख नहीं होते लड़कियों के
मायके भी होते
ससुराल भी होते
पर घर नहीं होते लड़कियों के
माँ-बाप कहते है बेटियां तो पराई है
ससुराल वाले कहते ये पराये घर से आई है
भगवान अब तुम ही बताओं
ये बेटियां किस घर के लिए बनाई है !

मेरा साहस, मेरी इज्जत, मेरी सम्मान है पिता,
मेरी ताकत, मेरी पूँजी, मेरा अहसास है पिता !
घर के एक-एक ईंट में शामिल उनका खून-पसीना !
सारे घर की रौनक, सारे घर की शान है पिता !!
मेरी इज्जत, मेरी शोहरत, मेरा रूतबा, मेरा मान है पिता !
मुझको हिम्मत देने वाले मेरे अभिमान है पिता !!
सारे रस्ते उनके दम से सारे नाते उनके दम से है !
सारे घर के दिल की धड़कन, सारे घर की जान पिता !
शायद रब ने देकर भेजा फल ये अच्छे कर्मों का,
उसकी रहमत, उसकी नेअमत, उसका वरदान है पिता !!

माँ

R. SWARNA, B.A. (HPP), III Year

माँ और माँ का प्यार निराला
उसने ही है मुझे सम्भाला
मेरी मम्मी बड़ी प्यारी
मेरी मम्मी बड़ी निराली
क्या मैं उनकी बात बताऊँ
सोंचूँ ! उन्हें कैसे मैं जान पाऊँ

सुबह सवेरे मुझे उठाती
सुवर्ण कहकर मुझे जगाती
जल्दी से तैयार मैं होती
उसके कारण स्कूल जा पाती
स्कूल से अति ही खुश होती
जब मम्मी का चेहरा दिखता
पौष्टिक भोजन मुझे खिलाती
गृह कार्य भी पूरा करवाती

माँ और माँ का प्यार निराला
पर मैं करती गड़बड़ घोटाला
जब मैं करती कोई गलती
समझाने की कोशिश करती
लुटाती मुझ पर अधिक प्यार
करती मुझसे अधिक दुलार

मुझ पर गुस्सा जब है आता
दो मिनट में उड़ भी जाता
मेरी मम्मी मेरी जान
रखती मेरा पूरा ध्यान

माँ और माँ का प्यार निराला
उसने ही है मुझे सम्भाला

फिर वही "माँ" मिले

मांग लूँ यह मन्त्र की
फिर यही जहाँ मिले
फिर वही गोद
फिर वही "माँ" मिले

बेटी

R. SWARNA, B.A. (HPP), III Year

जब जब जन्म लेती है बेटी,
खुशियाँ साथ लाती है बेटी।

ईश्वर की सौगात है बेटी,
सुबह की पहली किरण है बेटी।

तारों की शीतल है बेटी,
आंगन की चिड़िया है बेटी।

त्याग और समर्पण सिखाती है बेटी,
नये-नये रिश्ते बनाती है बेटी।

जिस घर आये, उजाला लाती है बेटी,
बार-बार याद आती है बेटी।

बेटी की कीमत उनसे पूछो,
जिनके पास नहीं है बेटी।

मेरा हिन्दुस्तान

FAYEZA NAAZ, B.Com (Computers App.), III year

जहाँ हर चीज़ है प्यारी,
प्यारी जिसकी सुबह,
जहाँ ग़ालिब की ग़ज़ल है,
वो प्यारा ताज महल है,
प्यार का एक निशा,
जहाँ फूलों का बिस्तर है,
जहाँ अम्बर की चादर है,
सुहाना हर एक मंजर है,
जहाँ कभी होली तो दीवाली है,
तो बिंदियाँ चुनरी पायल,
वो सड़ी मेहंदी काजल है,
कहीं पे नदियाँ बालखांये,
कहीं पे पंछी इतरायें,
बसंती झूले लहराएं,
जहाँ अनेक भाषाएं,
सुबहा जैसे ही चमकी,
बजी मंदिर में घंटी,
और मस्जिद में अजां,
वही है मेरा हिंदुस्तान।

कविता

AMENA FATIMA TAHURA, B.A (EPP), III Year

जब जब जन्म लेती है बेटी,
खुशियाँ साथ लाती है बेटी।

ईश्वर की सौगात ही बेटी,
सुबह की पहली किरण है बेटी।

तारों की शीतल है बेटी,
आंगन की चिड़िया है बेटी।

त्याग और समर्पण सिखाती है बेटी,
नये-नये रिश्ते बनाती है बेटी।

जिस घर आये, उजाला लाती है बेटी,
बार-बार याद आती है बेटी।

बेटी की कीमत उनसे पूछों,
जिनके पास नहीं है बेटी।

मंजिल दूर और सफर बहुत है,
छोटी सी जिन्दगी की फिक्र बहुत है ॥
मार डालते थे दुनिया कब की हमें,
लेकिन "माँ" की दुआओं में असर बहुत है ॥

लिपट-कर रोयें बेटियों से
वो अपनी हालत पर
जो कहते थे !
विरासत के लिए बेटा जरूरी है !

माता-पिता

HAFSA JABEEN, BZC III Year

1. नींद अपनी भुलाकर सुलाया हमको
आँसू अपने गिरा के हँसाया हमको
दर्द कभी न देना उन हस्तियों को
खुदा ने माँ-बाप बनाया जिनको !

फूल कभी दोबारा नहीं खेलते
जन्म कभी दोबारा नहीं मिलते
मिलते है लोग हज़ारों...
पर हज़ारों गलतियाँ माफ़
करने वाले माँ-बाप नहीं मिलते !

2. कभी अभिमान तो कभी स्वाभिमान है पिता
कभी धरती तो कभी आसमान है पिता
जन्म दिया है अगर माँ ने
जानेगा जिससे जग वो पहचान है पिता
कभी कंधे पे बिठाकर मेला भुलाकर है
कभी बनके धोड़ा घूमता है पिता...
माँ अगर पैरों पे चलना सिखाती है
तो पैरों पर खड़ा होना सिखाता है पिता !

3. उसकी हर दुआ काबुल है,
वो तो ममता का एक फूल है,
शायद तभी भगवान ने भी ऊपर दिरजा दिया माँ,
एक सच्ची दोस्त कहलाती है माँ।

तुझे न फुर्सत एक पल भी उसके लिए,
उसका हर पल हर लम्हा है तो लिए,
माँ सब जानती है

हमको मिलता है जीवन उनके
जिनके कदमों में है स्वर्ग बसा
हमारी खुशी में खुश हो जाती है,
दुःख में हमारे आसूँ बहती
कितने खुश नसीब है हम
पास हमारी है माँ।

4. वो खुद तय करते हैं मंजिल आसमानों की
परिदो को नहीं दी जाती तालीम उडानो की
रखते हैं जो हौसला आसमां छूने का
उनको नहीं परवाह कभी गिर जाने की।

गांधी जी के बारे में दस तथ्य

K. SOUMYA, B.S.C (M.P.C.S.), III Year

महात्मा गांधी जी का पूरा नाम मोहनदास करमचंद गांधी था। उनका जन्म अक्टूबर - 2 - 1869 को पोरबंदर में हुआ था। देश को स्वतंत्रता दिलवाने में इनकी विशेष भूमिका रही है। गांधी जी के पिता का नाम करमचंद गांधी था। जो की राजकोट के दीवान थे और इनकी माता का नाम पुतलीबाई था। गांधी जी ने स्वतंत्रता के लिए हमेशा सत्य और अहिंसा का मार्ग चुना और कई आंदोलन किए। 30 जनवरी को गांधी को नाथूराम गोडसे ने गोली मारकर हत्या कर दी थी। भारतीय स्वतंत्रता संग्राम के पितामह महात्मा गांधी भारत तथा विदेशों में भी लोगों के अध्ययन का विषय हैं। आइये गांधी जी के बारे में 10 तथ्यों के बारे में अध्ययन करते हैं।

1. गांधी जी की मातृ-भाषा गुजराती थी।
2. गांधी जी ने अल्फ्रेड हाई स्कूल, राजकोट से पढ़ाई की थी।
3. गांधी जी का जन्मदिन 2 अक्टूबर अंतरराष्ट्रीय अहिंसा दिवस के रूप में विश्वभर में मनाया जाता है।

गांधी जयंती क्यों मनाई जाती है और इसका क्या महत्व है ?

4. वह अपने माता-पिता के सबसे छोटी संतान थे उनके दो भाई और एक बहन थी।
5. गांधी जी के पिता धार्मिक रूप से हिंदू तथा जाति से मोध बनिया थे।
6. माधव देसाई, गांधी जी के निजी सचिव थे।
7. गांधी जी की हत्या बिरला भवन के बगीचे में हुई थी।
8. गांधी जी और प्रसिद्ध लेखक लियो टोलस्टोय के बीच लगातार पत्र व्यवहार होता था।
9. गांधी जी ने दक्षिण अफ्रीका के सत्याग्रह संघर्ष के दौरान , जोहांसबर्ग से 21 मील दूर एक 1100 एकड़ की छोटी सी कालोनी, टॉलस्टॉय फार्म स्थापित की थी।
10. गांधी जी का जन्म शुक्रवार को हुआ था, भारत को स्वतंत्रता शुक्रवार को ही मिली थी तथा गांधी जी की हत्या भी शुक्रवार को ही हुई थी।

भारतीय स्वतंत्रता संग्राम के 7 महानायक जिन्होंने आजादी दिलाने में मुख्य भूमिका निभाई !

एक एक

J SHRAVANI , BSC BZC

एक एक यदि पेड़ लगाओ,
तो तुम बाग लगा दोगे।
एक एक यदि ईंट जोड़ो,
तो तुम महल बना दोगे।
एक एक यदि पैसा जोड़ो,
तो बन जाओगे धनवान।
एक एक यदि अक्षर पढ़ लो
तो बन जाओगे विद्वान।
बाधाएं आती हैं। आएं
घिरें प्रलय की घोर घटाएं,
पावों के निचे अंगारे,
सर पर बरसें यदि ज्वालएं,
निज हाथों में हँसते-हँसते,
आग लगाकर जलना होगा।
कदम मिलाकर चलना होगा।

सच्चा दोस्त

V. PREETHI, B.A., III Year

दो दोस्त एक दिन साथ रेगिस्तान घूमने निकले और यात्रा के दौरान चलते चलते निजी बात पे कहा सुनी हो गयी। एक दोस्त ने दूसरे को थप्पड़ मार दिया। थप्पड़ खाने वाले दोस्त को चोट लगी दुःख भी हुआ लेकिन कुछ बोले बिना वो नीचे बैठ गया और रेत पे लिख दिया आज मेरे सबसे अच्छे दोस्त ने मुझे थप्पड़ मारा फिर वो दोनों आगे चलने लगे।

आगे उन्होंने एक झील देखी और उसमे स्नान करने का फैसला किया। स्नान करते समय जिसने थप्पड़ खाया था वो दोस्त पानी में डूब ने लगा तो दूसरे दोस्त ने उसे खींच के बहार निकाल के बचा लिया। फिर वो जैसे उठा वो एक पत्थर पे लिखने लगा की आज मेरे सबसे अच्छे दोस्त ने मेरा जीवन बचाया तो जिसने अपने दोस्त को थप्पड़ मारा था और जान बचाई थी वो उससे पूछने लगा की जब मैंने तुम्हें थप्पड़ मारा तो तुमने रेत पे लिखा लेकिन जब मैंने तुम्हारी जान बचाई तो तुमने पत्थर पे लिखा ऐसा क्यों ?

दूसरे दोस्त ने जवाब दिया की जब कोई हमें दुःख पहुँचाता है तो उसे रेत पे लिखना चाहिये जिससे जब भी हवा चलेगी तो वो मिट जायेगा लेकिन जब कोई अच्छा काम करता है तो उसे पत्थर पे लिखना चाहिए जिससे उस अच्छाई को कोई हवा मिटा न सके।

❖ इस दोस्तों की कहानी से हमें यह सीखने को मिलता है की-

“बुराई यों को हमेशा भूल जाना और अच्छाईओ को हमारे दिल में हमेशा जिंदा रखना चाहिए।“

कहानी

LIKHITA REDDY, B.A., 2nd Year

एक बार कुछ कबूतर आकाश में उड़ रहे थे। उन्हें एक शिकारी ने देख लिए। शिकारी ने तुरंत कुछ दूरी पर एक जाल बिछाया और दाना डाल दिया। जब कबूतरों की नज़र दाने पर पड़ी तो उसे खाने के लिए उनका मन ललचा गया। वे दाना चुमने के लिए नीचे उतर आए। वे बड़े चाव से दाना चुमने लगे। परन्तु जल्द ही उन्हें अहसास हुआ की वे शिकारी के जाल में फँस गए हैं।

सभी कबूतर जाल से मुक्त होने के लिए फड़फड़ाने लगे। उन्होंने बहुत कोशिश की किन्तु वे उस जाल से मुक्त न हो सके।

उसी समय उन कबूतरों के मुखिया ने कहा- "देखो, साहस मत छोड़ो। साहस छोड़ने से सफलता कभी नहीं मिलती। मिलकर प्रयास करने से बड़े से बड़ा काम हो जाता है। कठिन से कठिन काम भी सरल बन जाता है। तुम सब अलग-अलग जोर मत लगाओ। सब एक-साथ मिलकर शक्ति लगाओ और इस जाल को लेकर उड़ चलो। कुछ दूर जंगल में मित्र चूहा रहता है। वह इस जाल को काट देगा और हम सब इस जाल से मुक्त हो जाएँगे।

सभी कबूतर मुखिया की बात पर सहमत हो गए। उन्होंने एक साथ शक्ति लगाई और उस जाल को लेकर उड़ गए। शिकारी देखता ही रह गया।

कुछ दूर जाने पर मुखिया ने उन्हें नीचे उतर जाने को कहा। सभी कबूतर जाल सहित नीचे उतर आए। फिर मुखिया ने अपने मित्र चूहे को बुलाया। चूहे ने अपने तेज दाँतों से जाल को काट दिया और सभी कबूतर जाल से मुक्त हो गए।

नीति: इस कहानी से हमें यह शिक्षा मिलती है कि हम सबको मिलजुलकर रहना चाहिए। अपने बड़ों का कहना मानना चाहिए और मुसीबत में घबराना नहीं चाहिए। एकता में विशेष शक्ति होती है। यह शक्ति बड़ी से बड़ी मुसीबत से भी हमें सरलता से निकल सकती है।

होशियार लड़की

AAFREEN, B.Com III Year

पुराने ज़माने की बात है। एक था नरसापुर नगर वह चारों ओर से पहाड़ियों और जंगलों से घिरा था। कुछ दिनों से लोग परेशान थे। जंगल से रह-रहकर घंटा बजने की आवाज़ आती। लोग हैरान हो कर एक-दूसरे से पूछते थे - "भाई, यह आवाज़ कहाँ से आ रही है? हमें तो बहुत डर लग रहा है। रात होने पर घंटे की आवाज़ और तेज़ हो जाती। लोग नींद छोड़ कर रात-रात भर जागने लगे। न जाने यह आवाज़ कहाँ से आ रही है? लगता है कुछ बुरा होने वाला है।

फिर एक मुसाफिर ने कहा, जंगल में एक भयानक राक्षस रहता है। वही घंटा बजाता रहता है। अब लोग और भी डर गये। सब मिलकर राजा के पास गये। लोगों ने कहा- "महाराज, हमें घंटा बजाने वाले राक्षस से बचाइए।"

उन्होंने कहा- "जो भी घंटा बजाने वाले राक्षस से मुक्ति दिलाएगा उसे ढेर सारा इनाम दिया जाएगा। उसी नगर में होशियार लड़की रहती थी। वही राजा के पास गयी। उसने कहा- "महाराज मैं घंटा बजाने वाले राक्षस का मुकाबला करूँगी।" सब लोग आश्चर्यचकित थे। लड़की जंगल गई। वहाँ उसने काँटे और झाड़ियाँ साफ़ कर एक झोपड़ी बनायी। वहाँ पशु-पक्षी आने लगे।

एक दिन घंटे की आवाज़ सुनाई दी, तो लड़की उसी दिशा की ओर दौड़ी। देखा की सामने बंदरों का झुंड है। उन्हीं के बीच एक बड़ा सा घंटा पड़ा है। बन्दर रह-रहकर उसे बजाते। लड़की ने एक थैले में ढेर सारे फल भरकर बंदरों के आगे दाल दिये। सब बन्दर फल खाने में लग गये। लड़की ने घंटा उठाया और खुशी-खुशी घर पहुँची वह समझ गये थी कि घंटे वाले राक्षस की बात झूठी है। वास्तव में घंटा बन्दर ही बजाते थे।

उस दिन के बाद से घंटा बजने की आवाज़ किसी ने नहीं सुनी। होशियार लड़की को राजा की ओर से ढेर सारे उपहार मिले। सब ने उसकी होशियारी और हिम्मत की प्रशंसा की। राजा ने उस लड़की को होशियार लड़की का नाम दिया।

मेरे पिता

SHRUTI , B.Com (Computers Application)

एक शहर में दो भाई रहते थे। उनमें से एक शहर का सबसे बड़ा बिजनेसमैन था तो दूसरा एक ड्रग -एडिक्ट था जो अक्सर नशे की हालत में लोगों से मार -पीटा किया करता था। जब लोग इनके बारे में जानते तो बहुत आश्चर्य करते कि आखिर दोनों में इतना अंतर क्यों है जबकि दोनों एक ही माता-पिता की संतान हैं , एक जैसी शिक्षा प्राप्त हैं और बिलकुल एक जैसे माहौल में पले -बढ़े हैं। कुछ लोगों ने इस बात का पता लगाने का निश्चय किया और शाम को भाइयों के घर पहुंचे।

अन्दर घुसते ही उन्हें नशे में धुत एक व्यक्ति दिखा , वे उसके पास गए और पूछा , “ भाई तुम ऐसे क्यों हो ??..तुम बेवजह लोगों से लड़ाई -झगडा करते हो , नशे में धुत अपने बीवी -बच्चों को पीटते हो ...आखिर ये सब करने की वजह क्या है ?”

“मेरे पिता ” , भाई ने उत्तर दिया।

“पिता !!वो कैसे ?” , लोगों ने पूछा

भाई बोल , “ मेरे पिता शराबी थे , वे अक्सर मेरी माँ और हम दोनों भाइयों को पीटा करते थे ...भला तुम लोग मुझसे और क्या उम्मीद कर सकते हो ...मैं भी वैसा ही हूँ ..”

फिर वे लोग दूसरे भाई के पास गए , वो अपने काम में व्यस्त था और थोड़ी देर बाद उनसे मिलने आया , “माफ़ कीजियेगा , मुझे आने में थोड़ी देर हो गयी .” भाई बोल , “ बताइए मैं आपकी क्या मदद कर सकता हूँ ?”

लोगों ने इस भाई से भी वही प्रश्न किया , “ आप इतने सम्मानित बिजनेसमैन हैं , आपकी हर जगह पूछ है , सभी आपकी प्रशंसा करते हैं , आखिर आपकी इन उपलब्धियों की वजह क्या है ?”

“ मेरे पिता “, उत्तर आया।

लोगों ने आश्चर्य से पूछा , “ भला वो कैसे ?”

“मेरे पिता शराबी थे, नशे में वो हमें मारा- पीटा करते थे मैं ये सब चुप -चाप देखा करता था , और तभी मैंने निश्चय कर लिया था की मैं ऐसा बिलकुल नहीं बनना चाहता मुझे तो एक सभ्य , सम्मानित और बड़ा आदमी बनना है , और मैं वही बना ।” भाई ने अपनी बात पूरी की।

Friends, हमारे साथ जो कुछ भी घटता है उसके positive और negative aspects हो सकते हैं। ज़रूरत इस बात की है की हम positive aspect पर concentrate करें और वहीं से अपनी inspiration draw करें ।

हिन्दी के पूर्व की भाषाएँ

DR PRAVEEN RAJU, Head Dept of Hindi

भारत में प्रमुख रूप से आर्य परिवार एवं द्रविड़ परिवार की भाषाएँ बोली जाती हैं। उत्तर भारत की भाषाएँ आर्य परिवार की तथा दक्षिण भारत की भाषाएँ द्रविड़ परिवार की हैं।

उत्तर भारत की आर्य भाषाओं में संस्कृत सब से प्राचीन है। जिसका प्राचीनतम रूप ऋग्वेद में मिलता है। इसी की उत्तराधिकारिणी हिंदी है।

1. वैदिक संस्कृति :-
इस भाषा में चारों वेद, ब्राम्हण ग्रंथ, उपनिषद् लिखे गए। ऋग्वेद संस्कृत का प्राचीनतम ग्रंथ है।
2. संस्कृत भाषा :-
इस भाषा में रामायण, महाभारत आदि लिखे गए। संस्कृत के व्याकरण को पाणिनि ने अष्टाध्याय के नाम से लिखा।
3. पाली भाषा :-
संस्कृत में से एक बोलचाल की भाषा का उद्भव हुआ जिसे पाली या पहली प्राकृत माना जाता है। पाली को मगधी भाषा भी कहा जाता है। यह बौद्ध धर्म की भाषा है। बौद्ध साहित्य पाली भाषा में लिखा गया है। गौतम बुद्ध ने अपने उपदेश और धर्म का प्रचार पाली भाषा में ही किया।
4. प्राकृत भाषा :-
इस भाषा को साहित्यिक प्राकृत भी कहते हैं। जन समुदाय की भाषा प्राकृतिक नियमों के अनुसार विकसित होती रहती है। जैन साहित्य प्राकृत भाषा में लिखा गया है।
5. अपभ्रंश भाषा :-
अपभ्रंश का शाब्दिक अर्थ बिगड़ा हुआ या गिरा हुआ। इस भाषा का प्रयोग कालिदास के नाटक विक्रमोर्वशीय में निम्न वर्ग के पात्रों द्वारा किया गया है। हेमचंद्र का व्याकरण ग्रंथ शब्दानुशासन अपभ्रंश में ही लिखा गया है।
6. प्राचीन हिन्दी :-
हिन्दी का विकास अपभ्रंश से ही हुआ है। हिन्दी का जननी अपभ्रंश है। यह भाषा अपभ्रंश और आधुनिक हिन्दी के बीच की श्रेणी है। इस भाषा को अवहट भी कहते हैं। विद्यापति की कीर्तिलता और कीर्तिपताका इसी भाषा में लिखा गया।
7. खड़ी बोली भाषा :-
ब्रज भाषा से खड़ीबोली बनी। यह भाषा भारतेंदु, द्विवेदी युग में विकास हुआ। इस भाषा में गद्य ज्यादा लिखा गया है। खड़ीबोली का प्रथम काव्य हरिऔध जी का प्रिय प्रवास है। प्रस्तुत भारत में राजभाषा एवं राष्ट्रभाषा के रूप में स्वीकृत भाषा ही हिन्दी है।

کورونا شاعری

شائستہ سحر مسکان بی ایس سی ایم پی سی ایس

خوف و ہراس پھیلا ہے قرب و جوار میں
جب سے وبا یہ آئی ہے اپنے دیار میں
اک پل تو یوں لگا کہ کورونا مجھے بھی ہے
میں نے علامتیں جو پڑھیں اشتہار میں
کیسی ہے یہ وبا کہ کوئی پوچھتا نہیں
بیگانے ہو کے رہ گئے اپنے دیار میں
اب احتیاط کر مرے بھائی! کہ بعد میں
رہنا نہیں ہے کچھ بھی ترے اختیار میں

میں چھینکنے لگا تو کورونا کے خوف سے
غیروں نے بیٹھنے نہ دیا بزمِ یار میں
بازار بند، گھر ہیں پڑے، اہلیہ کے ساتھ
”قسمت میں قید لکھی تھی فصلِ بہار میں“
کتنا ہے بدنصیب ظفر دید کے لیے
اک ماہ سے گزر نہ ہوا کوائے یار میں

جھڑکیاں رات وہ یوں دیتے رہے
یہ کورونا کی دوا ہو جیسے
کوئی مسِ کال قرنینہ میں؟
”تو مجھے بھول گیا ہو جیسے“
لاک ڈاؤن میں گزارا بھی ظفر
”ایک بے جرم سزا ہو جیسے“

غالب کے لطیفے

سمیہ سلطانہ۔ بی ایس سی ایم پی سی سال دوم

آدھا مسلمان: غدر کے بعد مرزا غالب بھی قید ہو گئے۔ ان کو جب وہاں کے کمانڈنگ آفیسر کرنل براؤن کے سامنے پیش کیا گیا تو کرنل نے مرزا کی وضع قطع دیکھ کر پوچھا۔ ویل، ٹم مسلمان ہے۔ مرزا نے کہا، جناب، آدھا مسلمان ہوں۔ کرنل بولا۔ کیا مطلب؟ مرزا نے کہا، جناب شراب پیتا ہوں، سؤ نہیں کھاتا۔ کرنل یہ جواب سن کر ہنس پڑا اور مرزا کو بے ضرر سمجھ کر چھوڑ دیا۔

غالب کی نماز: غالب کی مفلسی کا زمانہ چل رہا تھا، پاس پھوٹی کوڑی تک نہیں تھی اور قرض خواہ مزید قرض دینے سے انکاری۔ نوبت یہاں تک پہنچی کہ ایک شام انکے پاس پینے کے لیے بھی پیسے نہ تھے، مرزا نے سن شعور کے بعد شاید ہی کوئی شام مے کے بغیر گزاری ہو، سو وہ شام ان کے لیے عجیب قیامت تھی۔ مغرب کی اذان کے ساتھ ہی مرزا اٹھے اور مسجد جا پہنچے کہ آج نماز ہی پڑھ لیتے ہیں۔ اتنی دیر میں انکے کے دوست کو خبر ہو گئی کہ مرزا آج "پیا سے" ہیں اس نے جھٹ بوتل کا انتظام کیا اور مسجد کے باہر پہنچ کر وہیں سے مرزا کو بوتل دکھا دی۔ مرزا، وضو کر چکے تھے، بوتل کا دیکھنا تھا کہ فوراً جوتے پہن مسجد سے باہر نکلنے لگے۔ مسجد میں موجود ایک شناسا نے کہا، مرزا ابھی نماز پڑھی نہیں اور واپس جانے لگے ہو مرزا نے کہا، قبلہ جس مقصد کیلئے نماز پڑھنے آیا تھا وہ تو نماز پڑھنے سے پہلے ہی پورا ہو گیا ہے اب نماز پڑھ کر کیا کروں گا۔ ذوق سودائی ہیں: ایک محفل میں لوگ میر تقی میر کی تعریف کر رہے تھے۔ اس محفل میں مرزا غالب بھی موجود تھے۔ اچانک شیخ ابراہیم ذوق بھی آگئے اور بحث میں حصہ لیتے ہوئے مرزا ذوق کو میر تقی میر پر ترجیح دینے لگے۔ غالب نے یہ سنا تو بے ساختہ بولے۔ میرا تو خیال تھا کہ آپ میری ہیں لیکن اب پتہ چلا کہ آپ سودائی ہیں۔

سپرِ خدا: ریاست رام پور کے نواب کلب علی خان انگریز گورنر سے ملاقات کیلئے بریلی گئے تو مرزا اسد اللہ خان غالب بھی انکے ہمراہ تھے، انہیں دلی جانا تھا بوقتِ روانگی نواب صاحب نے مرزا سے کہا۔ مرزا صاحب الوداع خدا کے سپرد۔ مرزا غالب جھٹ بولے۔ حضرت خدا نے تو مجھے آپ کے سپرد کیا تھا، اب آپ الٹا مجھے خدا کے سپرد کر رہے ہیں۔

دادہ نہیں دلدادہ: ایک نوعمر نے غالب کو ایک خط لکھا جس میں انہیں دادا کے لفظ سے مخاطب کیا۔ نوعمر نے اپنی دانست میں غالب کے ادب و احترام کو ملحوظ خاطر رکھا تھا۔ لیکن غالب نے اس نوعمر کو جوابی خط میں لکھا۔ میاں میں تمہارا دادا نہیں بلکہ دلدادہ ہوں۔

وبا: ایک دفعہ شہر میں سخت وبا پھیلی، میر مہدی مجروح نے پوچھ بھجوا کہ حضرت، وبا شہر سے دفع ہوئی یا ابھی تک موجود ہے۔ اس کے جواب میں لکھتے ہیں، "بھئی کیسی وبا، جب ایک ستر برس کے بڑھے اور ایک ستر برس کی بڑھیانہ مار سکے تو ٹھف بریں وبا۔"

دھوکہ دہی: ایک روز غالب نے اپنے شاگردوں کو ہدایت کی۔ جوں ہی میری روح حسدِ خاکی کو چھوڑے، تم بھاگ کر کہیں سے پرانا کفن لانا اور مجھے اس میں لپیٹ کر دفنا دینا۔ ایک شاگرد بولا، استاد محترم، یہ تو بتائیے، اس سے آپ کو کیا فائدہ پہنچے گا۔ غالب نے کہا، کم بخت اتنی سی بات بھی نہیں سمجھے کہ منکر نکیر تشریف لائیں گے تو پرانے کفن کو دیکھتے ہی سوال جواب کیے بغیر ہی لوٹ جائیں گے، کیونکہ پرانا کفن دیکھ کر وہ سمجھیں گے کہ اس جگہ غلطی سے دوبارہ آگئے ہیں۔

شادی کے لے آپ نے اسکو بلایا اور پانچ ہزار روپے دیئے مگر اس نے لینے سے انکار کیا اس نے اپنی ضرورت کی حد تک صرف پندرہ سو قبول کیے۔ نواب نے پتہ لگا کر اسکی بیٹی کی شادی میں شرکت کے اور پانچ ہزار سے زیور بنا کر تحفہ دیا۔ اور ساتھ ہی ساتھ باقی دو لڑکیوں کی شادی کے لیے بھی انتظام کیا آپ بلانڈ ہب و ملت سب کی مدد فرماتے تھے۔ امرائے پائیگاہ بشر نواز تھے۔

باتیں حکمت کی

ام عمارہ بی اے سال اول اردو میڈیم

- ☆ اچھا علم وہی ہے جو انسان کو عمل پر راضی کرائے۔ علم سے انسان کو فائدہ پہونچے اور حرام و حلال کی تمیز ہو۔
- ☆ معلوم کو معمول بناؤ یعنی جو اچھی بات معلوم ہو اسے زندگی کا معمول بناؤ۔
- ☆ جو شخص وقت پر نماز پڑھتا ہے وہ زندگی کے کسی کام میں پیچھے نہیں رہتا۔ وقت کی قدر کرنا سیکھو۔
- ☆ کسی کاراز اپنے سینے میں ایسا محفوظ رکھو جس طرح قبر میں مردہ ہوتا ہے جو واپس نہیں آسکتا۔
- ☆ جس حال میں ہو خدا کا شکر ادا کرو دولت ہو تو اسے بانٹو اور غریب ہو تو صبر کرو۔ اللہ صبر کرنے والوں کے ساتھ ہوتا ہے۔
- ☆ دوسروں کو برائی بیان کرنے والا اپنے کو اچھا سمجھتا ہے۔ یہ تکبر کی نشانی ہے۔ دوسروں کی بڑائی بیان کرو ذات کی نفی کرو۔
- ☆ ہمیشہ سچ بولو چاہے نقصان ہی اٹھانا پڑے ایک جھوٹ کو نبھانے سو جھوٹ بولنے پڑتے ہیں۔
- ☆ علم والوں کی صحبت اختیار کرو کیوں کہ صحبت کا اثر ہوتا ہے۔
- ☆ جب آپ کو ہر شخص سے شکایت ہونے لگے تو دیکھ لیجئے کہ خرابی کہیں آپ کے اندر تو نہیں۔
- ☆ اگر تم اپنے تکبر اور غرور کو توڑنا چاہتے ہو تو کسی غریب کو سلام کر لو۔

کمپیوٹر

نیہا خاتون بی اے سال دوم اردو میڈیم

یہ دنیا ہے فقط کمپیوٹر کی دنیا	نہ کتابوں کی نہ رسالوں کی دنیا
ہر اک کام کا جیسے محور یہی ہے	ہر اک نگاہوں کا مرکز یہی ہے
نئی زندگی کا نیا سازا اس میں	ہماری ترقی کا ہے راز اس میں
کہ دنیا کہ سب کام اس سے چلیں گے	دیے کامیابی کے اس سے چلیں گے
مگر اب گلوبل ویلج بن چکی ہے	یہ مانا کہ دنیا بہت ہی بڑی ہے
زبانی کلامی ملاقات کر لو	کسی سے کہیں بھی کوئی بات کر لو
نہ ہو کمپیوٹر تو کچھ بھی نہیں ہے	یہ سچ ہے کہ دنیا بہت ہی حسین ہے

کے بعد آپ نے اسلام قبول کر لیا جس کے باعث ادبی و سماجی حلقوں میں ایک طوفان آگیا تاہم ان کے اہل خانہ نے ان کے اس فیصلے کو قبول کر لیا۔ قبول اسلام کے بعد آپ کا نام ثریا رکھا گیا۔ اپنے قبول اسلام کی بڑی وجہ جو وہ بیان کیا کرتیں تھیں وہ ان کے الفاظ میں "اسلام نے خواتین کو جو حقوق دیے ہیں وہ جان کر میں حیران ہوں میرے قبول اسلام کے پس پردہ اسلام کی جانب سے خواتین کو دیے جانے والے حقوق کا بڑا کردار ہے۔ 31 مئی 2009 کو آپ پونا کے جہانگیر ہسپتال میں خالق حقیقی سے جا ملیں۔ آپ کی عمر پچھتر برس تھی۔ ثریا کی مشہور تصانیف این اٹروڈکشن، دی ڈیز یڈنٹ، الفابیٹ آف لسٹ، اونٹی سول نوز ہاؤ ٹو سنگ، مانی سٹوری (خودنوشت) ہیں۔ انہیں کئی اعزازات حاصل ہوئے جن میں ایشین پوٹری پرائز، کینٹ ایوارڈ فار انکلیش رائٹنگ، آسیان ورلڈ پرائز، ساہتیہ اکیڈمی ایوارڈ، کیرالا ساہتیہ وغیرہ شامل ہیں۔

سلطنت آصفیہ میں امرائے پایگاہ کی رواداری

آمنہ بیگم (لیکچرر تاریخ)

تاریخ ہند میں دکن کی ریاست حیدرآباد کو نمایاں مقام حاصل ہے اس ریاست پر قطب شاہی فرمانرواؤں نے طویل عرصہ تک حکومت کی۔ ان کے دور حکومت میں عوامی فلاح و بہبود اور انسانی اقدار کو فروغ حاصل ہوا۔ بلا کسی امتیاز کے ہر مذہب و ملت کے ساتھ یکساں سلوک کیا جاتا تھا۔ یہ وہ مملکت تھی جہاں مندوں سے گھنٹیوں کی آواز کے ساتھ مسجد سے اذان کی صدائیں بھی گونجتی تھیں، یہاں کے حکمران ہندو تہواروں بھی بہ نفس نفیس شریک ہوا کرتے تھے۔ سلطنت آصفیہ کے حکمران اور امرائے قطب شاہی طریقے پر عمل پیرا رہے سلطنت آصفیہ نہ صرف ہندوستان بلکہ عالمی سطح پر منفرد مقام رکھتی ہے میر قمر الدین خان نے 1724ء میں اس سلطنت کی بنیاد ڈالی۔ جس میں 7 فرمانروا گزرے ہیں۔ عالمی سطح پر حیدرآباد ایک کثیر مذہبی ریاست تھی مذہبی رواداری سلطنت آصفیہ کا بنیادی ستون تھا اس سلطنت کے تمام حکمران تمام مذاہب کے ساتھ یکساں سلوک کیا کرتے تھے امرائے پایگاہ کے تبصرے کے بغیر دکن کی تاریخ ادھوری ہے پایگاہ کے معنی ذیشان اور بلند وبالہ مرتبہ کے ہے خاندان پایگاہ کا مقام شاہی خاندان کے بعد تھا یہ دونوں خاندان آپس میں ازدواجی تعلقات کے ذریعے بھی منسلک رہے۔ امرائے پایگاہ اپنی رواداری، سخاوت، وفاداری، عوامی فلاح و بہبود کے لئے بھی مشہور ہیں ان امراء میں سر آسمان جاہ وقار الامرا کی رواداری قابل تحسین ہے یہ امراء عربی، فارسی، اردو اور انگریزی برعبرور رکھتے تھے۔ آپ سلطنت آصفیہ کے مدارالمہام کے جلیل القدر عہدے پر فائز تھے انہوں نے بلا معاوضہ اپنی خدمات انجام دیں انہوں نے اپنے دور مدارالمہامی میں رعایا کی فلاح و بہبود ان کی بنیادی ضرورتوں کی تکمیل کو اپنا نصب العین سمجھا، انہوں نے لاوارث یتیم و بیسر بچوں کو صنعت و حرفت کی مفت تعلیم و رہائش طعام کا انتظام کیا۔ تاکہ مستقبل میں ہنرمندی کے ساتھ یہ خوشحال زندگی بسر کر سکیں۔ اسی طرح لاوارث یتیم لڑکیوں کی شادی نگہداشت خواتین اساتذہ کی نگرانی میں مفت تعلیم و تربیت کے ساتھ دستکاری بھی سیکھائی جاتی تھی۔ آپ بلا مذہب و ملت سب کے ساتھ یکساں سلوک کیا کرتے تھے آپ ہندو تہوار جیسے ہولی، دیوالی، دسہرا وغیرہ کے موقع پر عطیات دیتے تھے ان تہواروں میں شرکت کرتے تھے اپنے دیوڑھیوں کو روشن بھی کرتے تھے۔ آپ سیر و تفریح کے لئے بمبئی گئے ہوئے آپ کی ہوٹل کے پاس ایک برہمن پیسے مانگ رہا تھا بیٹی کی

آزادی (کہانی)

منہاج بیگم بی اے سال دوم

ایک پنجرے میں بند دو چڑیاں اس زمانے کی باتیں کر رہی تھیں جب وہ آزاد فضاؤں میں پرواز کیا کرتی تھیں۔ تب نیکو نے کہا: ”ارے میکو! یہ انسان ہمیں اپنے شوق کے لئے قید کر لیتے ہیں۔ ان کو ذرا سا احساس نہیں کہ ہم پر کیا گزرتی ہے۔“ ایک نے کہا: ”انسان تو ہر طرح آزاد رہتے ہیں۔“ ”آزادی کی اصل قدر تب معلوم ہوتی ہے جب وہ چھن جاتی ہے۔“ دوسری چڑیا نے جواب دیا: ”آزادی کی قدر ہم سے پوچھے جو اتنے دنوں سے قید ہیں۔“ عبداللہ اپنے گھر میں بے چینی سے ٹہل رہا تھا۔ کورونا کی وبا کی وجہ سے لاک ڈاؤن تھا، اس لئے وہ گھر میں قید ہو کر رہ گیا۔ نہ دوستوں سے مل سکتا تھا اور نہ کہیں گھومنے پھرنے جاسکتا تھا۔ اس کی والدہ نے اُسے پیار سے سمجھاتے ہوئے کہا: ”تم پریشان مت ہو۔ یہ مشکل وقت بھی گزر جائے گا۔“ آخر ہفتوں بعد لاک ڈاؤن ختم ہوا تو عبداللہ بازار کی طرف جاتے ہوئے بہت خوش نظر آ رہا تھا۔ وہ ویڈیو کیگمز والی دکان کی طرف جا رہا تھا کہ اچانک اس کی نظر پرندوں والی دکان پر پڑی۔ اس نے پرندوں کو پنجروں میں یوں قید دیکھا تو اس کو اپنا لاک ڈاؤن کے دوران گھر میں گزرا وقت یاد آ گیا کہ وہ اس وقت کتنا بے چین ہو گیا تھا۔ اس کے قدم وہیں رک گئے۔ اس نے دکان دار سے ان پرندوں کی قیمت پوچھی، پھر ویڈیو کیگمز کھیلنے کے لئے جمع کی ہوئی رقم دکان دار کی طرف بڑھا دی، جو کہ پرندوں کی قیمت کے برابر تھی۔ عبداللہ نے خود آگے بڑھ کر پنجروں کو کھول دیا۔ پنجرے کا دروازہ کھلا تو دونوں چڑیاں چوں چوں کرتی ہوئی اڑ گئیں، جیسے کہہ رہی ہوں۔ ”اللہ کا شکر ہے کہ اس نے بچے کے دل میں یہ احساس پیدا کیا کہ آزادی کتنی بڑی نعمت ہے۔“

کملاداس ثریا۔ مشہور شاعرہ

مدیحہ تمکین ایم پی سی ایس سال دوم

کملاداس ثریا (31 مارچ 1934 - 31 مئی 2009) ہندوستان میں انگریزی اور ملیالم زبان کی مشہور و معروف شاعرہ اور ادیبہ تھیں ملیالم ادب میں آپ کو مادھوی کٹی کہا جاتا تھا۔ آپ کو انگریزی اور ملیالم ادب میں کمال حاصل تھا۔ کملاداس 31 مارچ 1934 کو ہندوستان کے شہر کیرالا کے ایک برہمن خاندان میں پیدا ہوئیں۔ آپ کے والدوی ایم نائر اور والدہ اس دور کی مشہور ملیالم شاعرہ بالامانیما تھیں۔ سابق وزیر داخلہ اے کے انتھونی بھی آپ کے رشتہ دار بتائے جاتے ہیں۔ آپ کی ادبی زندگی کا آغاز 8 سال کی عمر میں ہی ہو گیا تھا جب آپ نے وکٹر ہیوگو کی تحریروں کا اپنی مادری زبان میں ترجمہ کیا۔ آپ کی پہلی کتاب "سمران کلکتہ" تھی جس نے آپ کو انقلابی ادیبوں کی صف میں لاکھڑا کیا۔ ان کی تحریروں میں مردوں کے تسلط والے سماج میں خواتین کی بے بسی کا ذکر ہے اور ان کی آزادی کے لیے آواز اٹھائی گئی ہے۔ انہوں نے اپنے پڑھنے والوں کو عدم مساوات کو ختم کرنے پر سوچنے پر راغب کیا۔ کئی برس اسلامی تعلیمات کا مطالعہ کرنے

جانب سے کیا جا رہا تھا۔ اس کمپ میں اندازہ تھا کہ 500 خواتین آئیں گی جنہیں ٹریننگ دی جائے گی اور ان کے کام کی نمائش بھی ہوگی۔ انتظامیہ اس کمپ کی کامیابی سے حیران رہ گئے کہ 3500 خواتین اس کمپ میں شریک رہیں اور یہ پروگرام بہت کامیاب رہا۔ مختلف اداروں میں کام کرنے کے بعد انہوں نے اپنی ایک تنظیم ”مہیلا سہیوگ سوسائٹی“ 1996ء میں قائم کی۔ انہوں نے مختلف تنظیموں میں اپنی خدمات انجام دی اس تعلق سے انہوں نے بتایا ”بیگم بشیر الدین ابو خان کرافٹ سینٹر میں مختلف خواتین کو ہنرمند بنانے کی ذمہ داری کے علاوہ COVA تنظیم میں سے بھی وابستہ رہیں۔ کستور باگاندھی پیس سنٹر، ہینڈی مارٹن انسٹیٹیوٹ، سے وابستہ رہنے کے بعد اب زینا ہوم میں اپنی خدمات انجام دے رہی ہوں۔“ Zaina Home کے بارے میں انہوں نے بتایا کہ ”زینا ہومس غریب اور بے سہارا بچیوں کے لیے قائم کیا گیا ہے۔ یہاں پر 5 سے 8 سال کی لڑکیاں ہیں۔ فی الحال 40 بچیاں ہیں جن کو ہائر ایجوکیشن تک لے جایا جائے گا۔ یہاں پر مدرسہ اور انگلش میڈیم اسکول بھی چل رہا ہے۔ نمازوں کے علاوہ قرآن مجید مع تجویز بھی سکھائی جاتی ہے۔“ موجودہ مصروفیت کے بارے میں انہوں نے مزید بتایا ”یہاں پر سنگل پرنٹس کے بے سہارا بچوں کو شامل کیا جاتا ہے۔ کسی کے شوہر نہیں ہے یا بیوی نہیں ہے ان کے بچے یا ایسے بچے جن کے والدین نہیں ہے انہیں یہاں رکھا جا رہا ہے۔ اس ادارے کے اخراجات رشید فنکشن ہال، چادر گھاٹ کا انتظامیہ برداشت کرتا ہے۔“ مشکلات اور پریشانیوں کو راستہ کا کاٹنا کبھی نہیں بنتی ہیں۔ شوہر کے انتقال کے بعد ان پر فالج کا حملہ ہوا۔ وہ بستر پر ہیں لیکن ان کا دل غریبوں اور بے سہارا لوگوں کے لیے بے چین تھا۔ اس بارے میں جب ان سے پوچھا گیا تو انہوں نے بتایا ”شوہر کے انتقال کے بعد مجھ پر فالج کا حملہ ہوا۔ بعد میں زینا ہومس کے بچوں کے ساتھ میں وقت گزارنے لگی۔ یہاں کی مصروفیت سے میں ٹھیک ہونے لگی۔ میں ان بچیوں کے ساتھ خود کو بہتر محسوس کرنے لگی۔ آہستہ آہستہ میں مکمل تندرست ہو گئی۔ یہ صرف ان بچیوں کی دعاؤں کا نتیجہ ہے۔“ مستقبل میں وہ اسی کام کو آگے لے جانا چاہتی ہیں۔ وہ چاہتی ہیں کہ خواتین کو زمانہ کی رفتار کے ساتھ رکھے۔ خواتین کسی سے پیچھے نہ رہے۔ یہی مشن ہے جسے وہ دوسروں تک پہنچانا چاہتی ہیں۔

خدیجہ سلطان کی بے لوث خدمات کے پیش نظر حکومت ہند نے 1998ء میں انہیں جھانسی کی رانی ایوارڈ سے نوازا، 2006ء میں آندھرا پردیش کی حکومت نے ”کوئٹڈ لکشمین بابو جی ایوارڈ“ سے بھی نوازا۔ خدیجہ سلطان نے بتایا کہ انہیں ایوارڈس سے زیادہ بے سہارا اور مجبور لوگوں کی مدد کے خوشی ہوتی ہے۔

سماجی کارکن خدیجہ سلطانہ کی کہانی

محمدی بیگم۔ بی اے سال اول اردو میڈیم

خدیجہ سلطانہ ایک مثالی خاتون اور سماجی کارکن ہیں۔ انہوں نے اپنی سماجی و ملی خدمات کے ذریعے عورتوں کو حوصلہ مند زندگی گزارنے کی مثال قائم کی ہے۔ ان کی شادی ایر فورس میں ملازم محمد عبدالحق سے ہوئی تھی۔ ایر فورس کی ملازمت کے دوران وہ ملک کی مختلف ریاستوں میں رہے۔ فوج میں خواتین مختلف ہنر سیکھتی تھیں۔ اس سے ان کا وقت بھی گزر جاتا تھا اور ساتھ میں ہنر مند بھی بن جاتی تھی۔ خدیجہ سلطانہ نے بھی مختلف ہنر یہاں پر سیکھے۔ 1987ء میں محمد عبدالحق نے ریٹائرمنٹ لے لیا۔ ریٹائرمنٹ کے بعد دونوں سماجی خدمت میں لگ گئے۔ خدیجہ سلطانہ اس تعلق سے بتاتی ہیں ”فوج میں سرویس کے دوران ہم آسام، پنجاب، دہلی ناگپور وغیرہ گئے۔ وہاں پر ہم نے مختلف ہنر سیکھے۔ بعد میں دیگر خواتین کو اپنے پیروں پر کھڑا کرنے میں یہ ہنر مددگار ثابت ہوئے“۔ خدیجہ سلطانہ نے اپنے شوہر کے ساتھ مل کر بے سہارا بچوں کے لیے یتیم خانہ بھی قائم کیا تھا، جہاں پر 80 بچے تھے۔ یہ ایک اچھی شروعات تھی۔ بعد میں ان بچوں کو دوسرے یتیم خانوں میں منتقل کر دیا۔ ہنر سیکھنے کے بعد وہ خالی نہیں بیٹھیں بلکہ انہوں نے خواتین میں خود روزگار کے لئے کام کرنے کا ٹھان لیا۔ 1990ء میں بیگم بشیر الدین بابو خان کرافٹ سنٹر میں 7 سال خدمات انجام دیں۔ انہوں نے بتایا کہ ”1990ء میں بیگم بشیر الدین بابو خان کرافٹ سنٹر سے جڑنے کے بعد 7 سال تک ہینڈی کرافٹ کا کام تقریباً 200 سے زائد خواتین کو سکھایا۔ ان خواتین نے نہ صرف یہ ہنر سیکھا بلکہ اس سے اپنی بے روزگاری کو دور کرتے ہوئے خود روزگار کی جانب آگے بڑھیں۔“ خدیجہ سلطانہ ہمیشہ سماجی خدمت میں لگی رہتی ہیں۔ انہوں نے ورلڈ بینک کے پراجیکٹ میں بھی تعاون کیا، جس کے ذریعے پرائمری ہیلتھ، ایجوکیشن، انوارمنٹ، سیلف ایمپلائمنٹ جیسے مختلف محاذوں پر کام کیا۔ شہر کے مختلف اخبارات کے ذریعے بھی خود روزگار کی اسکیمیں چلائیں۔ انہوں نے بتایا ”روزنامہ منصف اور سیاست کے ذریعے سے بھی میں نے خواتین کو روزگار فراہم کرنے کی کوشش کی ہے۔ منصف کی جانب سے کئی ٹیلرنگ سنٹرز کھولے اور جہاں پر خواتین کو ٹیلرنگ سکھائی جاتی۔ سیاست کی جانب سے 2000ء میں MNDF مانٹریٹری ڈیولپمنٹ فورم قائم کیا گیا۔ جس کے ذریعے خواتین اور تعلیم سے متعلق مختلف شعبوں میں کام کیا گیا“۔ ہنر مندوں کے ہنر کی قدر کرنا اور اس کا معقول معاوضہ انھیں ملنا ایک اہم مسئلہ بن گیا ہے۔ ہنر مندوں کے تیار کردہ سامان اور ملبوسات کی انہوں نے نمائش بھی لگوائی۔ کرافٹ کی نمائش سے جو آمدنی ہوئی اس سے غریب اور بیوہ خواتین کی مدد بھی کی گئی۔ خدیجہ سلطانہ نے شہروں کے علاوہ مختلف اضلاع میں بھی سمرکمپ کا انعقاد کیا۔ محبوب نگر، کریم نگر، نظام آباد میں ایک ہفتہ سے ایک مہینہ تک کے کمپ انہوں نے لگوائے۔ جہاں پر ٹیلرنگ، سافٹ ٹوائے، فلاور میکنگ، مہندی ڈیزائننگ، بیوٹیشن، چوڑی سازی وغیرہ کی تربیت دی۔ ایسی خواتین جن کے گھر میں پریشانی ہیں اور ان کے پاس معاشی تنگی ہے انھیں وہ ان کی دلچسپی کے مطابق سکھاتی ہیں۔ ان کے بتائے ہوئے راستہ پر چلتے ہوئے کئی خواتین نے نہ صرف خود اپنے پیروں پر کھڑی ہوئی ہیں بلکہ وہ دوسروں کیلئے روزگار کا ذریعہ بنی ہیں۔

ایک کمپ کے بارے میں وہ بتاتی ہیں ”2003ء میں ایک ٹریننگ کمپ اور نمائش کا انعقاد کیا جانے والا تھا۔ اس کمپ کا انعقاد سیاست کی

حوالے سے متفکر نہیں ہوتیں، عورتوں کا بہت بڑا طبقہ ایسا ملے گا، جسے سیرت رسول ﷺ کی موٹی موٹی باتیں معلوم نہیں، طہارت و عبادت بالخصوص نماز کی بجا آوری تو دور کی بات، ان کے مسائل سے تشویش ناک حد تک ناواقفیت ہے، حقوق والدین، حقوق زوج اور دیگر چھوٹے بڑے افراد خانہ کے حقوق سے غفلت روز افزوں ہے۔ ٹھوس اسلامی تعلیمات سے دوری نے مسلم خواتین کو یہ منفی سبق پڑھایا کہ پردہ، آزادی نسواں کے لیے سدِ راہ ہے اور نام نہاد ترقی کا دشمن ہے اور اس کا چراغ خانہ ہونا قدامت پسندی ہے، اسے جدیدیت کا لبادہ اوڑھ کر شمع محفل بن جانا چاہیے، مضبوط دینی تعلیمات سے لاعلمی نے ساس بہو کے جھگڑے پیدا کر دیے، دینی تعلیمات سے اجتناب نے طلاق کی شرح میں اضافہ کر دیا، دینی تعلیمات سے بے گانگی نے بڑے بوڑھوں کی خدمت کو کارِ ثواب کے بجائے کارِ زحمت بنا دیا، بقدرِ ضرورت دینی تعلیمات سے بُعد اور مغربی تعلیمات سے قرب نے مسلمان خواتین کو امورِ خانہ داری انجام دینے کے بجائے، آفس، ہوٹلوں اور ہسپتالوں میں (Reception) رسیپشن کی زینت بنا دیا، دینی تعلیمات سے صرف نظری نے پڑوسیوں کے حقوق کی ادائیگی کے بدلے، لڑائی جھگڑے کے طور پر لیتے سکھلا دیے۔ الغرض اسلامی زندگی کے جس موڑ پر آپ اسلامی روح کو تڑپتے ہوئے دیکھیں گے، اس کا نتیجہ دینی تعلیمات کا زندگی میں، نہ ہونا پائیں گے، علامہ اقبال نے کہا تھا ’وجودِ زن سے ہے تصویرِ کائنات میں رنگ‘ اس سے کیسا وجود مراد ہے، کیا اسلامی اور دینی تعلیمات کی روح سے یکسر خالی مغربی وجودِ زن؟ آج ہر طرف عصری اور مغربی علوم کا غلغلہ ہے، اسلام اس کی راہ میں حائل نہیں ہوتا؛ ہاں! مگر اتنی بات ضرور ہے کہ دینی تعلیم کو فراموش کر کے، عصری تعلیم میں بالکل لگ جانا، اسلام کو پسند نہیں، اسلام اسے قابلِ اصلاح سمجھتا ہے۔

آج دینی تعلیم کی ضرورت جتنی مردوں کو ہے، اس سے کہیں زیادہ عورتوں کو ہے، عورت کا قلب اگر دینی تعلیمات سے منور ہو، تو اس چراغ سے کئی چراغ روشن ہو سکتے ہیں، وہ دیندار بیوی ثابت ہو سکتی ہے، وہ ہر دل عزیز بہو بن سکتی ہے اور نیک اور شفیق ساس ہو سکتی ہے، وہ اپنے بچوں کی معلم اول ہو سکتی ہے، وہ خاندانی نظام کو مربوط رکھ سکتی ہے، معاشی تنگی کو خوش حالی سے بدل کر معاشی نظام مضبوط کر سکتی ہے، وہ شوہر کے مرجھائے اور افسردہ چہرے پر گل افشانی کر سکتی ہے، میخانے کو مسجد اور بت خانے کو عبادت خانہ بنا سکتی ہے، الغرض دینی تعلیم یافتہ عورت وہ سب کچھ بہت آسانی سے کر سکتی ہے جو اسلام چاہتا ہے، اور اگر معاملہ اس کے برعکس ہو جائے تو منفی نتیجہ کیسا خوف ناک ہوگا، اندازہ کرنا مشکل نہیں اور دینی تعلیم سے بے انتہاء غفلت عورت کو شیطان بنا دیتا ہے۔

اب اس بات کی ضرورت ہے کہ تعلیم نسواں کے حوالے سے مزید بیداری پیدا کی جائے اور اس کی جانب سنجیدگی سے توجہ دی جائے؛ اسلامی تعلیمات کی حدود میں رہ کر تعلیم نسواں کو زیادہ سے زیادہ عام کرنا چاہیے؛ تاکہ نئی نسل اعلیٰ اخلاق و کردار کی مالک بن سکے؛ مگر معاشی اعانت کے لیے عورتوں کی تعلیم کو ذریعہ بنانا غیر فطری بھی ہے اور غیر اسلامی بھی؛ اس لیے کہ قرآن حکیم بیوی بچوں کی کفالت کا ذمہ دار مرد کو قرار دیتا ہے اور اسلامی تعلیمات کی رو سے عورت کی ذمہ داری شرعی فرائض ادا کرنے کے بعد تمام جائز اور مباح امور میں شوہر کی اطاعت کرنا، اس کی حوائج اور سامانِ راحت و آسائش کو مہیا کرنا ہے؛ تاکہ بچے اور شوہر تفریح کے لیے گھر سے باہر جانے کی ضرورت ہی محسوس نہ کریں۔

لڑکیوں کی تعلیم

مدیحہ ثانیہ بی اے سال دوم اردو میڈیم

خداوند قدوس نے دنیا کو آباد رکھنے کے لیے حضرت آدم علیہ السلام کے ساتھ حضرت حواء کو بھی پیدا فرمایا اور پھر ان دونوں سے نسل انسانی کا سلسلہ شروع ہوا اور ایک تناسب سے مرد و خواتین کی تخلیق ہوتی رہی، مکلف بن جانے کے بعد دونوں کی ذمہ داریاں الگ الگ طے کر دی گئیں، مردوں کو بطور خاص خارجی معاملات کا نگران بنایا گیا؛ جب کہ عورتوں کو اندرون خانہ معاملات کا ذمہ دار بنایا گیا اور اسے تاکید کی گئی کہ اس کی عزت و آبرو اور اخروی فلاح و بہبود، چراغ خانہ بنے رہنے میں مضمر ہے اور اس کا شمع محفل بننا اسلام کو پسند نہیں؛ اسی لیے خالق کائنات نے عقائد، عبادات، معاملات، معاشرت اور اخلاقیات ان سب کا مکلف جیسے مردوں کا بنایا ہے، ویسے ہی عورتوں کو بھی اس کا مخاطب بنایا ہے، اسی لیے علم کا حصول دونوں ہی صنفوں پر فرض قرار دیا گیا ہے اور یہی وجہ ہے کہ علم کے جو ذرائع ہیں یعنی انسان کی ظاہری حواس، عقل و فہم اور دوسرے انسانوں سے استفادہ کی صلاحیت، مردوں میں بھی پائی جاتی ہیں اور عورتوں میں بھی۔

جہاں اس امر کا انکار اسلامی نقطہ نظر سے ناممکنات میں سے ہے کہ مردوں کے لیے اتنا علم اور اتنی دینی تعلیمات بے حد ضروری ہے، جن سے وہ دین پر صحیح طور سے عمل پیرا ہو سکیں اور شریعت کے مطالبات کو رو بہ عمل لا کر نگاہ شریعت میں معتبر بن سکیں، وہیں یہ بھی حقیقت ہے کہ عورتوں کے لیے دینی تعلیم و تربیت سے آگاہ ہونا اور دینی تعلیم کے زیور سے آراستہ ہونا، آئندہ کی دائمی حیات کے لیے ناگزیر ہے، اور اسی دینی تعلیم و تربیت کو رو بہ عمل لا کر کے ایک عام قومی بیداری اور اجتماعی شعور کو ترقی دینے کا خواب شرمندہ تعبیر ہو سکتا ہے اور چوں کہ عورت کے کئی رنگ ہیں، کبھی وہ رحمت کی شکل میں بیٹی کا روپ لیے ہوتی ہے، تو کبھی پیاری بہن، کبھی کسی کی شریک حیات ہوتی ہے، تو کبھی ماں کی شکل میں شجر سایہ دار؛ اس لیے اس کی ذمہ داری کچھ زیادہ ہی بڑھ جاتی ہے اور اس کے لیے زیور تعلیم کی قیمت، سونے چاندی سے بھی بڑھ جاتی ہے؛ چوں کہ اسلام سے قبل عورتوں کی تعلیم کی طرف توجہ نہیں دی جاتی تھی؛ اس لیے آپ نے لڑکیوں کی تعلیم و تربیت کی طرف خاص توجہ دلائی، ایک بیٹی، رحمت اسی وقت بن سکتی ہے، جب کہ اس کا قلب اسلامی تعلیمات کی روشنی سے منور ہو، وہ فاطمی کردار و گفتار کا پیکر ہو، ایک عورت، مرد کے لیے شریک حیات کی شکل میں، روح حیات اور تسکین خاطر کا سبب اسی وقت بن سکتی ہے، جب کہ اسلامی تعلیمات کی روشنی میں اپنی زندگی گزارے۔ لیکن آج تعلیم گاہوں اور دینی تعلیمات کے متعدد ذرائع کے موجود ہونے کے باوجود، دینی تعلیم سے بے رغبتی اپنی انتہاء کو پہنچی ہوئی ہے، جس مذہب نے دینی تعلیم کو تمام مردوں عورتوں کے لیے فرض قرار دیا ہو اور جس مذہب میں علم و حکمت سے پُر قرآن جیسی عظیم کتاب ہو اور جس مذہب کی شروعات ہی ”اقراء“ یعنی تعلیم سے ہوتی ہو، اسی مذہب کے ماننے والے دینی تعلیم کے میدان میں سب سے پیچھے ہیں اور اگر بات عورتوں کی مذہب ہی تعلیم کی، کی جائے (نہ کہ محض عصری و مغربی تعلیم کی) تو معاملہ حد سے تجاوز ہوتا ہوا نظر آتا ہے، کہتے ہیں کہ ماں کی گود بچوں کے لیے پہلا مکتب ہوتا ہے، اب اگر ماں ہی دینی تعلیم سے بیزار ہو تو اندازہ کرنا مشکل نہیں کہ بچے پر کیا اثرات پڑیں گے، آج خواتین کو قرآن و حدیث کے مطالعہ کی فرصت نہیں؛ نتیجتاً وہ اپنے بچوں کے لیے بھی اس

اردو کے مقبول اشعار

ریٹما بیگم بی اے سال سوم اردو میڈیم

اردو شاعری کی خاص بات یہ ہے کہ اس کے کچھ اشعار بہت مقبول ہیں اور شعر پڑھتے ہیں سنتے ہیں دل کو چھو لیتے ہیں۔ اردو کے ایسے اشعار کو ضرب المثل یعنی مثال بن جانے والے اشعار کہتے ہیں۔ ذیل میں اس طرح کے کچھ اشعار کا انتخاب شاعر کے نام کے ساتھ پیش کیا جا رہا ہے۔

اجالے اپنی یادوں کے ہمارے ساتھ رہنے دو
نہ جانے کس گلی میں زندگی کی شام ہو جائے
بشیر بدر
کر رہا تھا غم جہاں کا حساب
آج تم یاد بے حساب آئے
فیض احمد فیض
ہم کو معلوم ہے جنت کی حقیقت لیکن
دل کے خوش رکھنے کو غالب یہ خیال اچھا ہے
غالب
خود کو بلند اتنا کہ ہر تقدیر سے پہلے
خدا بندے سے خود پوچھنے بتا ریری رضا کیا ہے
اقبال
ہم آہ بھی کرتے ہیں تو ہو جاتے ہیں بدنام
وہ قتل بھی کرتے ہیں تو چرچا نہیں ہوتا
اکبر الہ آبادی
اب کے ہم کچھڑے تو شاید کبھی خوابوں میں ملیں
جس طرح سوکھے ہوئے پھول کتابوں میں ملیں
احمد فراز
بہت پہلے سے ان قدموں کی آہٹ جان لیتے ہیں
تجھے اے زندگی ہم دور سے پہچان لیتے ہیں
فراق گورکھ پوری
ستاروں سے آگے جہاں اور بھی ہیں
ابھی عشق کے امتحاں اور بھی ہیں
اقبال
کچھ تو مجبوریاں رہی ہوں گی
یوں کوئی بے وفا نہیں ہوتا
بشیر بدر
میں اکیلا ہی چلا تھا جانب منزل مگر
لوگ ساتھ آتے گئے اور کارواں بنتا گیا
مجروح سلطان پوری
اچھا خاص بیٹھے بیٹھے گم ہو جاتا ہوں
اب اکثر میں نہیں رہتا تم ہو جاتا ہوں
انور شعور
جہاں رہے گا وہی روشنی لٹائے گا
کسی چراغ کا اپنا مکان نہیں ہوتا
وسیم بریلوی
ہم کو مٹا سکے یہ زمانہ میں دم نہیں
ہم سے زمانہ خود ہے زمانے سے ہم نہیں
جگر مراد آبادی
انہیں پتھروں پہ چل کر اگر آسکو تو آؤ
مرے گھر کے راستے میں کوئی کہکشاں نہیں ہے
مصطفیٰ زیدی
کہہ رہا ہے شور دریا سے سمندر کا سکوت
جس کا جتنا ظرف ہے اتنا ہی وہ خاموش ہے
ناطق لکھنوی
حیات لے کے چلو کائنات لے کے چلو
چلو تو سارے زمانے کو ساتھ لے کے چلو
مخدوم

اردو زبان اور ہماری ذمہ داریاں

ثانیہ عرشی بی اے سال سوم اردو میڈیم

زبان خیالات کے اظہار کا اہم ذریعہ ہے۔ ہر قوم کی اپنی تہذیب، ثقافت، اور قومی زبان ہوتی ہے۔ اردو ہماری مادری زبان ہے اور ہندوستان اور دنیا کے بیشتر ممالک میں بولی جاتی ہے۔ اردو زبان کا تحفظ اور اس کو فروغ دینا ہم سب کی ذمہ داری ہے۔ اگر اردو کی تاریخ بیان کی جائے تو پتہ چلتا ہے کہ اردو کا سب سے پہلا اخبار ”جام جہان نما“ 13 مارچ 1822 میں کلکتہ سے شائع ہوا تھا۔ اردو کی پہلی یونیورسٹی جامعہ عثمانیہ حیدرآباد 1918ء میں قائم ہوئی تھی۔ اردو کا پہلا شاعر قلی قطب شاہ ہے جس نے شہر حیدرآباد بسایا تھا۔ حیدرآباد میں اردو کی قومی یونیورسٹی مولانا آزاد نیشنل اردو یونیورسٹی قائم ہے۔ اردو زبان نے میر غالب، اقبال اور امجد حیدرآبادی جیسے شاعر پیدا کیے۔ اردو میں تعلیم کے ساتھ ساتھ اب انفارمیشن ٹیکنالوجی میں بھی اردو کی شمولیت سے اردو سے روزگار کے مواقع بھی بڑھ گئے ہیں۔ ضرورت اس بات کی ہے کہ جہاں بول چال کی سطح پر ہم اردو بولتے ہیں وہیں تعلیم اور زندگی کے دیگر شعبوں میں بھی اردو کے استعمال کو لازمی کر لیں۔ انگریزی کی اہمیت اور ضرورت سے انکار ممکن نہیں، جس طرح کسی بھی ملک میں اس کی قومی زبان کی اہمیت ہے اور وہ قومی زبان اس ملک میں رابطے کا کام کرتی ہے اسی طرح انگریزی کو عالمی سطح پر رابطہ کی زبان کا درجہ حاصل ہے۔ اردو زبان کے دفتری و قومی زبان کے نفاذ کا مطلب ہرگز ہرگز یہ نہیں کہ انگریزی کو اپنے ملک سے دلیں نکال دے دیا جائے۔ اس کا سیکھنا، سمجھنا، پڑھنا، پڑھانا اور بولنا اپنی جگہ قائم و دائم رہنا چاہیے۔ اگر ہم ایسا نہیں کریں گے تو باہر کی دنیا میں ہمارے مستقبل کے معمار، ہمارے نوجوان، ہمارے ہنرمند غیر ممالک میں کس طرح اپنے ملک کا نام روشن کریں گے۔ بے شمار ممالک کی مثالیں ہمارے سامنے ہیں جہاں پر ان کی زبان کا بول بالا ہے، وہاں کی زبان ہر اعتبار سے وہاں حکمرانی کرتی ہے۔ چین، جاپان، جرمنی میں انگریزی میں خط و کتابت نہیں ہوتی۔ وہاں ان کی اپنی زبان ہی کی حکمرانی ہے۔ عرب لوگ عربی میں تعلیم حاصل کر رہے ہیں تو ہم اردو میں بھی اعلیٰ تعلیم حاصل کر سکتے ہیں۔ اردو کا نفاذ ہمارے ملک اور اس میں رہنے والی عوام کے لیے بہت ضروری ہے۔ یہ نہ صرف ہماری ثقافت کا حصہ ہے بلکہ اردو ہی ہماری شناخت ہے اور ہر زندہ قوم کا وطیرہ رہا ہے کہ وہ اپنی قومی اثاثوں کو نہ صرف سنبھال کر رکھتی ہیں بلکہ اس کا نفاذ بھی یقینی بناتی ہیں۔ آئیے ہم بھی اردو کے ساتھ اپنا تعلق جوڑ لیں اور اس کی ترقی کے لیے کام کریں اور اس کو اپنی شناخت بنا کر اپنی زبان کے تحفظ کا عملی ثبوت دیں۔

اردو ہے جس کا نام ہمیں جانتے ہیں داغ	ہندوستان میں دھوم ہماری زبان کی ہے
ہماری پیاری زبان اردو	حسین دلکش جوان اردو
وہ کرے بات تو ہر لفظ سے خوشبو آئے	ایسی بولی وہی بولے جسے اردو آئے
سلیقے سے ہواؤں میں جو خوشبو گھول سکتے ہیں	ابھی کچھ لوگ باقی ہیں جو اردو بول سکتے ہیں

این ٹی آر گورنمنٹ ڈگری کالج برائے انات محبوب نگر تلنگانہ

”درپن“ کالج میگزین 2020-21

زیر سرپرستی: محترمہ ڈاکٹر کے پدماوتی صاحبہ پرنسپل

ترتیب کاروی ایڈیٹر کالج میگزین: ڈاکٹر محمد اسلم فاروقی صدر شعبہ اردو

پہلی بات

گورنمنٹ ڈگری کالج برائے انات محبوب نگر کے طلباء و طالبات کی قلمی کاوشوں اور کالج کی سرگرمیوں کا احاطہ کرتا کالج میگزین ”درپن“ سال 2020-21 پیش خدمت ہے۔ گزشتہ دو سال سے کووڈ کی عالمی وباء کے سبب تعلیمی سرگرمیاں متاثر رہیں لیکن آن لائن تعلیم سے کسی حد تک طلباء کے تعلیمی نقصانات کو کم کرنے کی کوشش کی گئی اور طلباء کو انٹرنیٹ، اسمارٹ فون اور کمپیوٹر کی مدد سے اپنی تعلیمی سرگرمیاں جاری رکھنے کی ترغیب دی گئی ہے۔ تعلیم کا ایک حصہ اپنی تخلیقی صلاحیتوں کو اجاگر کرنا ہے اور اس کے اظہار کا موقع کالج کے سالانہ میگزین میں طلباء کی تخلیقات کی اشاعت سے ہوتا ہے۔ شعبہ اردو کے حصے میں شامل طالبات کی مضمومات کو پڑھنے سے اندازہ ہوگا کہ کالج کی طالبات میں شعر و ادب سے متعلق تخلیقی اظہار کی صلاحیتیں موجود ہیں۔ اس طرح کے مواقع انہیں اپنی تخلیقی صلاحیت کو ابھارنے اور ان میں نکھار پیدا کرنے کا موقع فراہم کرتے ہیں۔ ڈگری کی سطح پر اردو زبان کی تدریس کا مقصد ہی یہی ہے کہ طلباء میں نثر یا نظم میں اظہار کی صلاحیت پیدا ہو اور جب وہ کالج کی تعلیم کے بعد عملی زندگی میں داخل ہوں تو انہیں زندگی کے مختلف شعبوں میں زبان کی مدد سے بہتر طریقے سے اپنے خیالات کے اظہار کا موقع ملے۔ آج اردو زبان دنیا کی دیگر زبانوں کے ساتھ ترقی کے مراحل طے کر رہی ہے اور شعر و شاعری زبان و ادب کے ساتھ ساتھ اکیسویں صدی کے انفارمیشن ٹیکنالوجی کے ذرائع انٹرنیٹ، کمپیوٹر اور اسمارٹ فون سے جڑ چکی ہے۔ طلباء انفارمیشن ٹیکنالوجی میں مہارت پیدا کریں اور اپنی تخلیقات کو آن لائن پیش کرنے کی کوشش کریں۔ امید ہے کہ کالج میگزین ”درپن“ میں شامل طالبات کی اردو تخلیقات اور انتخاب قارئین کو پسند آئے گا۔ جن طالبات نے اس میگزین میں اپنی تخلیقات اور انتخاب پیش نہیں کیا ہے اگلی اشاعتوں میں ان کے لیے ضرور موقع رہے گا۔ اور میگزین کے ذریعے اپنے قلم کی طاقت کا مظاہرہ کرنے والی طالبات زندگی کے تمام محاذوں پر کامیاب و کامران ہوں گی۔ میگزین کی اشاعت کے دوران کالج کی ہر دلچسپ پرنسپل ڈاکٹر کے پدماوتی صاحبہ اور ادارتی شعبے کے دیگر اساتذہ کے مفید مشورے ہمیشہ ساتھ رہے۔ امید کی جاتی ہے کہ ”درپن“ کے اس شمارے میں شامل سبھی تخلیقات اور انتخاب شعر و ادب کو پسند کیا جائے گا۔

ڈاکٹر محمد اسلم فاروقی

ایڈیٹر کالج میگزین

NAAC 2020 Cultural Program

NTR GOVERNMENT DEGREE COLLEGE FOR WOMEN
Mahabubnagar, Telangana
NAAC Reaccredited with B-ISO 9001:2015
www.ntrgdcwmbnr.com